

ek

Menes tüntetés Lon.

előtt szombat éjszaka tüntetés rendeztek. A szétosztotta a lakait őrizetbe vette. A tüntetés volt a német előt, mert dr. Kovet nem fogadta az új a német birodalmi politikai foglyok követelte. A tömeg kergette.

emértékben nőnek az árak. Tegnap Hitler elnököt gyűltek össze a kerületi főnökei között az agrárpolitikai, különösen ellátás nagy nehézségei e ténnyel kapcsolatos számot be. Szen az élelmiszerárak. A Gazetta Polgonyá: 13-14 márc. A lakosság so. elégedetlenség.

A Daily Herald a érkezett jelentése német külügyminiszter fogja a hatalmak Németország nem ir. keretein túllépéseket, de hajszövetségbe. A lap metek a szövetségi érdekekben fognak

SPORT

Romania

7 órákor: Romania. július 16. (Az aghirü bécsi zsidó a második mérkőz. áron ezúttal a mérkőzés nagy igérkezik, tudva ittése hatalmas já. an erővel ren. és heves harc. az eredményes kolozsvári csapat coach pompás ké. kintjeit az ellen nem látott, szép A mérkőzés fél 7. t Czinézár Imre kezű összeállítás.

Felecan, Muntea Coborzan—Far—Capusan. változással a va. belletti. Romania törpék szanak, míg 4 kombináltja barát a Romania kom

SZEKRÉNYT, és garantált ességűt készít WALD JAKAB ri üzem CLUJ, Decebal 23. vidéki szállítás telefon: 741

és Lapkiadó SA. Baron L. Pop 18. 77.

Para postala pláte in num. No. 224713-929. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj, Str. Baron L. Pop 18. Telefon: 3-77. Előfizetési árak: Havonta 110, negyedévre 320, fél-évre 600, egészévre 1200 lei. Külföldre: Havonta 2, negyedévre 3, félévre 12, egészévre 20 dollár. Hirdetések díjazásában szerint. Az „UJ KELET” az erdélyi és bányászl. sajtóság egyetlen napilapja. Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

EM. BUDAPEST. ZSIJUDPOLITIKAINAPILAP. Képek: Kármáster Róbert, a szobából, mielőtt az felrobbant volna. Elfogtak két leányt, akik beismerték, hogy férfi ismerőseik helyezték el a pokolgépet a segédrendőr lakásában. A tettesek egyike átszökött német területre, míg a másikat Feldkirchenben letartóztatták. A tiroli Unterkirchenben a plébánosi lakban robbant bomba. Az explózió a berendezésben nagy pusztítást végzett.

Bérmertelen leveleket nem fogadunk el. Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő János Ferenc. Bukaresti szerkesztő H. Nagy Ernő, Str. Matei Milia 1. Szarda, 1934 július 18. 5694. ÉV AB 6. XVII. ÉVF. 158. SZÁM.

A brassói Hitler-utánzó

Június 30-ika óta, ugyilászik, új stílus lett urra a hitlerista berkekben. Ha Hitler saját munkatársainak legyilkolása a német történelem „legnagyobb figurájává” avatja, mennyivel inkább jár ki a történelmi glóriát az olyan Hitler-utánzóknak, akik zsidókat szurnak le. Nemcsak Németországban, hanem hozánk valamivel közelebb is. Brassóban történt. Két barnakécs megöltöt az utcán egy zsidó fiatalembert, körekepták és leszúrták. Az áldozat kórházban fekszik. Az orvosok lemondtak életéről. Hitler legalizálta a június 30-i német Szent Berálan éjszakát. Aki az állam ellen (ártsd: Hitler ellen) tör, az az életével fizet.

Brassóban viszont, ugyilászik, semmibe sem kerül az, ha hábbantagyu hitleristák egy ártatlan zsidó fiatalember leszúrásával szórakoznak. A rendőrség nem csinál titkot abból, hogy jóindulatúan kezeli a támadókat és az ügyészség nem siet a vizsgálattal. A bukaresti lapok már le is mondtak arról, hogy a brassói hatóságoktól várják a megtorlást. Mindenesetre kíváncsian kérjük: vajon Inculetz belügyminiszternek és Antonescu igazságügyminiszternek nincs-e valami hozzászólni valója a brassói hitlerista banditák rémtetteihez?

A jábarátság vége

A revíziós kisértők évek óta kereszttül úgy tekintettek Mussolini és az olasz fasizmus felé, mint az arabok Mekkára. A magyar reakció ezér áldozta fel mindazokat a lehetőségeket, amelyek gazdasági konszolidációját elősegíthették volna: a dunai államokkal való együttműködést, a futarcia érdekszférához való közeledést és belpolitikai vonatkozásokban: a demokráciát, a födreformot és a tisztességes szociálpolitikát. Mussolini és általában az olasz fasizmus most leplezetlen nyíltsággal mutatja meg a revizionista kisértőknek, hogy mit ér a fasizmus erkölcsi garanciája, mit ér Mussolini barátsága.

A kardesörtető olasz fasizmus, amely egy évtizeden keresztül állandóan Franciaország felé viszorította fogát, amely a nemzetközi politikában állandóan a revízió gondolatának felvetésével tüntetett és ezzel igyekezett megszarolni a franciákat és szövetségeseiket: máról holnapra, a meglepetés elementáris erejével árulja el ime barátait.

Még csak pár hete múlt, hogy Hitler és Mussolini velencei találkozásánál fényes ünnepségek között lezajlott. A Duce gesztikuláló kezéről talán még le se mosta Hitler véres kezének nyomait — s az olasz sajtó, meglepetésszerű fordulattal, ama keleti Lodarno terve mellett nyilatkozik meg, amelyet Franciaország és Oroszország kezdeményeztek s amely ellen a német sajtó kétségbeesett erőfeszítéssel harcolt.

Mussolini leibzurnáljai, amelyek elédig a revízió mellett verték a dobát, szinte minden átmenet nélkül a revízió ellen foglalnak állást és egész nyíltan hirdetik, hogy a revízió kérdése nem aktuális.

Az elédig Franciaország ellen harcoló olasz sajtó egyszerre a legmelegebb franciabarát hangokat ütötte meg s a Giornale D'Italia egyenesen odáig megy, hogy az európai béke legfőbb biztosítékát látja a keleti Locarno tervében. Tévédés volna azonban azt hinni, hogy az olasz fasizmus mindezt ingyen és bérmentve teszi.

De Chamberun római francia követ már táskájában hordozza azokat az írásos ígéreteket, amelyekért Oroszország, helyesebben az olasz fasizmus minden szűgyenközös és minden átmenet nélkül el fogja árujni eddigi barátait.

Olaszország árulásának jó ára van. A Duce szabadkezet fog nyerni Líbiában és Tuniszban, megkapja a lehetőséget arra, hogy az olasz alapítók ott korlátlanul letelepedhessenek.

Ismét bombamerényletek voltak Ausztriában

Bécs, július 17. Erzdendorfban pokolgépes merényletet kíséreltek meg Ströhler segédrendőr ellen, aki hónapokkal ezelőtt a bajor határvidéken fegyvergyóval leterítette a ski-járóiban járó Schmacher német katonát. A segédrendőr lakásában agya alá, távollétében óraműre beállított bombát helyeztek el. Csak azzal menekült meg a biztos haláltól, hogy az óratetyezésére figyelmes lett, kivitte a bombát

a szobából, mielőtt az felrobbant volna. Elfogtak két leányt, akik beismerték, hogy férfi ismerőseik helyezték el a pokolgépet a segédrendőr lakásában. A tettesek egyike átszökött német területre, míg a másikat Feldkirchenben letartóztatták. A tiroli Unterkirchenben a plébánosi lakban robbant bomba. Az explózió a berendezésben nagy pusztítást végzett.

Nem enyhül Németország belpolitikai krízise

Az S. A.-alakulatok bosszút esküdtek Hitlerék ellen. Hitler — beteg. Göring rendőrsége hatalmas terrorszervezetet leplezett le

Berlin, július 17. A német birodalom belpolitikai válsága a Reichstag legutóbbi ülése óta sem enyhült. A forrongó SA alakulatok bosszúhadjárata elleni küzdelem ugyszólván minden erejét igénybeveszi a kormány. Megbízható körökből nyert információk szerint Hitler Adolf kancellár beteg, úgy, hogy a birodalom bel- és külpolitikái ügyeivel alig tud foglalkozni. Helyettese Rudolf Hess.

Ley, a német munkafront vezetője, ma Lörrachban a német munkafront főmeggyűlésén nagy beszédet mondott. E beszédben Hitler Adolf magatartását igyekezett legalizálni a véres június 30-i eseményekkel kapcsolatban.

Párizs, július 17. A Paris Soir tudósítója szenzációs hírt közöl, amelyet szóról-szóra átvették az összes nagy svájci lapok.

A Paris Soir tudósítója szerint Göring porosz miniszterelnök titkosrendőrsége hatalmas terrorszervezetet feleltet fel. E terrorszervezet a szabad saigolt német rohamosztágosok tagjai nak köréből alakult ki.

amely megfogadja, hogy a legkíméletlenebbül megbosszúja kivégzett bajtársai halálát és az S. A. nyugalomba küldését.

Mint ismeretes, az S. A. skartba tett tagjai fontos nyilatkozatot váriak jövőjükre vonatkozólag a Führer részéről. Ez a megnyugtató nyilatkozat a birodalmi gyűlés szombati ülésén nem hangzott el.

A leépített S. A. óriási munkamélküli tömegeiben az erjedés és forrongás már napok óta tart, Göring titkos rendőrsége a hírek szerint nagyaránnyu terroralkulat összeesküvését leplezte le.

Számos letartóztatás történt. Ez össze esküvők szervezete ugyanolyan volt, mint az, amely annakidején meggyilkolta Rathenaut, Erzbergert és más

kat. A Paris Soir munkatársa még egy szenzációs hírt közöl lapjában amelyet ugyancsak átvették az összes zürichi nagylapok. E hír szerint Lulze, a rohamosztágosok főparancsnoka nem elégszik meg az S. A. főparancsnokságával és akar csak Róhm, ő is miniszteri tárcát kíván.

A hírek szerint e követelését a még megbízható és skartba nem tett roham osztágos alvezérek is támogatják.

Róma, július 17. Az Osservatore Romano megállapítja, hogy az egész világot kiábrándította Hitler beszéde. A Vatikán hivatalos lapja szerint törvényeszkéi tárgyalás sokkal meggyőzőbb lett volna, mint posthumus vádbeszéd. Ha 1923-ban Hitler müncheni puccsa után azokat az eszközöket alkalmazták volna, amiket 1934-ben, akkor a nemzeti szocialista párt vezeterei ma a földben volnának.

Az Avenire d'Italia katolikus lap szerint a németországi katolikus ifjúság vezetőjét, Probstot június 30-án lelőtték azzal a hamis ürüggyel, hogy el akart szökni letartóztatása elől.

Newyork, július 17. A német konzulátus előtt ma németellenes tüntetések voltak. A rendőrség szétverte a tüntetőket, három férfit és három nőt letartóztatott. A tömeg a letartóztatottakat ki akarta szabadítani. Csak erősítésül érkezett lovasrendőröknek sikerült rendet csinálni.

Ötven százaléka bukott el az érettségiző diákoknak

Bucuresti-Bukarest, július 17. A közoktatásügyi miniszter összehívta az ország összes baccalaureatusi vizsgáinak eredményét. Vizsgára jelentkezett 6015, akik közül 3192 vagyis 52.90 százalék tette le a vizsgát. Az elmúlt évben 76.52 százalék ment át a vizsgán. E vizsga letevése óta 8 év alatt 65.000 jelölt kapott érettségi diplomát.

A kőnc tehát, amiért a Duce cserbenhagyja az elédig benne vakon bízó kisállamokat, eléggé tekintélyes. Mindazonáltal nem ukkora, mint a fasizmus erkölcsi megbízhatatlansága, nyers, sőt csak nem brutális önzése. Azonban bármily megdöbbentő is ez az árulás, arra mindenesetre jó, hogy az

olasz fasizmusért rajongó revizionista kisállamok politikusaiknak könyvissa a szemét és az általuk kormányzott népeket megtanítsa arra, hogy hiába bíztak, hiába reménykedtek abban a fasizmusban, amelynek nincs morálja, illetőleg egyetlen morálja van — bel- és külpolitikai vonatkozásokban egyaránt — a kőnc.

VILÁG TÜKRE

Mióta élnek zsidók Németországban?

Írta: I. Eibogen professzor

A német birodalom területén már a rómaiak idejében telepedtek le zsidók. 321-ből származó feljegyzések szerint római polgárokként éltek Kölnben és valamivel később Trierben is. Nem valószínűtlen azonban, hogy zsidó települések voltak a Rajna és a Maas vidék más területein is, ahol nagyobb római csapatok táboroztak. Ugyan ez áll a Duna vidékén Augsburg, Regensburg városokra és Bécs környékére. Ha egy Heilbronban felfedezett zsidó sír csakugyan oly régi időkbeli származik, mint ahogyan azt hiszik, úgy Nekkaron is kellett létezniük egész régi zsidó településeknek. Új topografiai kutatások szerint Regensburgban már 330 körül létezett a zsidó város, amely később 1519-ig hitközségnek adott hajlékot. A kölni zsidó negyed is fennmaradt a régi római városban. Ugy látszik azonban, hogy ezek a németországi zsidó települések a népvándorlás vihara, vagy pedig a frank királyok ellenséges intézkedései folytán elpusztultak. Sehohsem találunk róluk biztos nyomokat.

Nagy Károly alatt kezdődik a településekenek egy új letelezés. Bevonás, valószínűsággal csak Aachenben lehet ebben az időben zsidók jelenlétét megállapítani, míg az egyébként akkor említett zsidók francia területen laktak, vagy pedig külföldről mentek oda kereskedési célokból. A középkori német közösségek zsidói naggyobbrészt bevándorlás útján kerülnek a birodalomba. Valószínű, hogy ez a bevándorlás a Karolingok birodalmának nyugati részén, a Moselen és a Rajnán keresztül történt. Jöttek zsidók Olaszországból is, az Alpokon keresztül, bár jóval kisebb mértékben. Nyugatról Kelet felé vezetett a nagy kereskedelmi út, amely a Földközi tenger-től a Röhne torkolatától indult ki, és a Duna mentén tartott Kelet-Európa felé. E párhuzamos északi utat a Rajna mentén vezetett az Elbehez és innen a szláv országokhoz. Tudjuk, hogy ezen az utakon zsidó kereskedők jártak keletre és valószínű, hogy egyesek közülük le is telepedtek az sincs kijárva, hogy a szláv országokból és általában Délkelet-Európából zsidók vándoroltak be — Ibrahim Ibn Jakub arab zsidó 965 körül zsidó kereskedőkről tesz említést akik Magyarországról jöttek Prágába — és néhányan ott is maradtak. Mindenesetre tény hogy a raffelstadti vámrrendelet a szokásjogra támaszkodk amely Német Lajos idejében tehát 876 körül nyert alkalmas zást zsidó kereskedőkkel szemben és amely szabályszerű kereskedelmi kapcsolatok tetelez fel Bajorország és az Ostmark között. És ha eddig csupán utazó és nem letelepült zsidókról volt szó úgy a szélső Keleten, Magdeburgban hitközséget is találunk, amelynek kereskedőit Nagy Ottó a püspök uralma alá helyezi — és Merseburgban, ahol 973-ban ugyanez történtik velük. Egészen valószínű, hogy a zsidók nem közvetlenül azelőtt telepedtek ott le, mielőtt az egyház hatalma alá helyezték volna őket és hogy fokozatosan kerültek a német birodalom északi határvidékeire.

Az erre vonatkozó konkrét adatokat a hagyomány véletlenülnek köszönhetjük. Egyik másik hitközség talán még régebbi is, mint ahogyan a visszama-

radt feljegyzések tanuskodnak róla. A Moselmenti hitközségek közül Metz először 888-ban, Trier pedig csak 1066-ban lesz megemlítve, bár nem kétséges, hogy mindkét helyen már jóval azelőtt élt zsidó lakosság. A középrajnai városok közül Mainz 906-ban, Worms 960-ban, Speier 1084-ben, az Alsórajna vidéke Köln 1012-ben lesz megemlítve, a Duna mentén viszont a regensburgi hitközség 981-ben, míg a Saale és Elbe vidékén 965-től kezdve tanuskodnak feljegyzések a zsidók ottlétéről, a Majna-menti hitközségek közül egyikről sem történik 1000 előtt. Feltűnő későn jelentkezik Thüringia, amely a középkor alatt általában szükölködött városokban. 1100-ig nem igen történik változás a zsidók települési térképén és az 1096-os üldözések történetében főleg az eddig említett helységek szerepelnek: Metz, Trier, Köln, Speier, Worms, Mainz, Regensburg, Prága és talán Halle is.

A zsidók terjeszkedése az üldözések ellenére is tovább halad és lépést tart az ország fejlődésével. Zsidó települések főleg a folyók és a nagyforgalmú utak mentén jöttek létre. A rajna-menti települések a XII. században különösen elszaporodnak. A Majna mentén először Frankfurtot keresik fel a zsidók később Würzburg, Aschaffenburg és Nürnberg kerülnek sorra, mint vámalomások. A Duna mentén Tullnról és Kremsről történik említés, ugyanabban az időben esik szó a karintiai zsidókról is (1128). A salzburgi, a Gráz és a steierországi zsidó települések minden valószínűség szerint az állomásokat jelzik a zsidók útján Karintia, vagy Olaszország felé. 1150-re vezetnek vissza az első hírek a boroszlói és sziléziai zsidókról. Körülbelül ugyanebből az időből származik Gnesenben a „Zidovo“ falu neve is. A század vége felé történik először említés bajorországi zsidókról. Landshundban és Kelheimban, később Freisingban és Münchenben. 1200 körüli dátumot viselnek az első biztos hírek az északi zsidókról is. A városok fejlődése hozta magával a zsidók lakóvárosokba való nagyobb számban letelepedését. Legkésőbb történik említés a Röhn-menti Thüringian kelet felé Szászország felé vezető útról. (Fulda 1235, Eisenach 1230, Leipzig 1200). A Welf területéről északra 1240 előtről nincs semmi feljegyzés.

Ezt a települési hálózatot, amelyet számos izolált település egészített ki, a fekete halál idejéből származó (1348-1350) borzalmas üldözések összebombolták. A németországi zsidók történetének legrégibb fejezete ezzel befejeződött. Ha a városok, amelyek a zsidókat örökre elűzték, később igyekeztek is őket visszacsalni, Frankfurt, Worms, Prága és Bécs kivételével a következő százötven év folyamán ismét elkergették őket. Ezzel azonban a német területen élő zsidók története nem nyert befejezést, ha a püspökök városok kikergették a zsidókat, úgy a püspökök megtartották őket, ha birodalmi városok nem tűrték a zsidókat, úgy a céhek vették fel maguk közé. A németnyugaton és keleten lévő kis és ma elárvult hitközségekben még él az emléke egy a zsidó létért folytatott szívós küzdelemnek s egy élő hitközségi tradíciónak.

**Mi történik, ha jön a gáz...**

**Pénteken szirénák zugása után ellenséges repülőgépek jelennek meg a város fölött és gáztámadást kísérelnek meg...**

**De nagyszerűen működő repülő-ezredünk el fogja hárítani az ellenséges haderő előrelátott légi támadását...**

Cluj-Kolozsvár, július 17. (Az Uj Kelet tud.) Pénteken nagy nap lesz. Próbaháború. Sőt, Próbalegiháború. Még ennél is több. Próbalegiháború.

Próba. Egyelőre. Természetesen tőlünk kérni a közönség, a szerkesztőség, az esemény és a közönség közötti közvetítőügynök től, hogy mi lesz. Szállítsuk le tehát az anyagát a pénteki, július 20-i próbalegiháborúnak. Sietve előrebocsátjuk: ne tessék félni, egyelőre csak próbaháború. Tehát ha komolyan is kell venni, a jövő háborújának egyik rémes jelenetére kell betanulni pontosan a szerepeket ennek a százezer embernek, aki itt lakik Kolozsváron, ez egyelőre csak próbálja az igazán nagy dalognak, amelyhez a jövőben szerencsénk lesz.

A mottója a dolognak a következő: a jövő háborúja csak részben fog a frontokon lejátszódni, főleg a levegő lesz a háború színtere melyben a repülőgépek úgy fognak röpködni, mint a bekezdésben a madarak. Miután az elmúlt háború második felében a bombák és gránátok hetvenöt százaléka gázzal volt töltve, tehát azoknál, hogy robbant és ezáltal sebzett és ölt. gázba (majdnem azt írjuk hogy gázzal) borította veje a vidéket.

A jövő háborúja még ennél is olyanabb lesz. Még baktériumokhoz is szerencsénk lesz a háborúban. Ezért kell egy kissé megtanulni, hogy mi lesz, ha kijtör a háború. Mit kell tennie a lakosságnak, ha megjelennek Kolozsvár fölött az ellenséges repülőgépek...

A városháza 14-es számú szobájában érdeklődünk a dolgok iránt. Saravan ur, a városháza tisztviselője mondja el, hogy mit kell tenni: — A falragaszokban már közöltük, hogy mit kell a lakosságnak tennie, amikor megszólalnak a szirénák. — Lehet, hogy a falragaszok szigorú hangja kissé ráijeszt a közönségre, de ez nem árt, mert legalább tudni fogja, mit kell tennie a veszélyben. A próbátámadás természetesen sokkal enyhébb atmoszférában fog lefolyni, mint ahogyan azt a plakátok hirdetik, de a közönségnek feltétlenül alkalmazkodnia kell a rendelkezésekhez. Nem fogunk senkit megbüntetni azért, mert a szirénák zugásakor nem szállt le a pincébe, de azok, akik az utcán lesznek, feltétlenül be kell, hogy szálljanak egy kapualjába, esetleg udvarba, vagy ha közel laknak haza. Minden esetre.

— A gáztámadás pontos idejét nem közöljük. Egy órát fog tartani a kísérlet. Előbb a szirénák és jelzőszírelek fogják tudomásul adni a város lakosságának, hogy a gáztámadás jön. Ekkor mindenkinek biztonságba kell helyeznie magát, az utcán a forgalomnak szünetelnie kell, az üzletek rolloit le kell húzni. Egy negyedóra múlva jelennek meg a repülőgépek a város felett. Megtörténik a város bombázása. A rendőrség, csendőrség és a mentők a bombázás után azonnal megjelennek gázmaszkkal felszerelve az utcán. Valóban fognak bombák robbanni, amennyiben a rendőrség és csendőrség petárdákat fog dobni és füstölő gyertyákat, amelyek füstfelhőbe burkolják az egyes utcákat. A Főtéren pedig egy kis házat lángba

borítanak, amelyhez kivonul a tűzoltóság.

— A rendőrség és csendőrség mindenkit, akit a gáztámadás pillanatában az utcán talál, őrizetbe vesz, lepricceli liszttel és a Diana fürdő udvarán lévő dezinfektáló helyre szállítja. Ott lekefélik őket a csiriztől és elengedik haza.

— Éjjel a támadás megismétlődik. Ennek az óráját se ismertetjük és ez szaka a rendőrség és csendőrség kontrollálni fogja a támadás lefolyását.

Ennyi történik pénteken. *Pepea* dr. városi tanácsos, *Jianu* kapitány

הוצאת "חנור" בוקרסט 1934

**"אלפוני"**

(ספר לימוד בשביל כחה א) נוסטר לדפוס ובקרום יופיע.

האלפון הוא פרי עבודה רצינית ועיונית של המחבר. החל מן העמוד הראשון מושך הוא את התעניינותו של הילד. אין בו שברי פסוקים ומלים בודדות הספורים קצרים וקלים האלפון יוצא בהדור רב הצעירים המגוננים מפני ידי האמנים מלמד גפני, ורפאללי.

האלפון נחאשר מטעם המיניסטרוים. במקום הספר נדפסו תורנונה המוכרים בספר. הנה מוכה. כל מורה הרוצה לקבל חנם אכמה. מלה מחבקס להודיע לנו את הכתבה. Casuta postala 226 Bucuresti. לפנו:

és *Budea* őrnagy-kommandor, vala mint *Saravan* tisztviselő irányítják a munkát.

A modern pedagógiának ezt az igen érdekes és a mai napokra jellemző válfaját.

Hogyan kell védekezni a gáztámadás ellen?

Meglátjuk pénteken. Azt hisszük van ennél sokkal hatásosabb módja is. A világbéke. (—lay)

**A fajgyűlölet lezüllesztette és gyűlöltté tette Németországot — mondja Gurie beszarábiai püspök**

Bucuresti-Bukarest, július 17. Gurie beszarábiai ortodox püspök igen érdekes nyilatkozatot adott a Dimineata munkatársának. Az újságíró azon kérdésre, mi a véleménye az Oroszországgal való diplomáciai kapcsolatok felvételéhez, a következőket válaszolta a püspök: — A beszarábiai románok csak örülhetnek a két ország közötti kapcsolatok felvételének, ami kétségtelenül hozzá fog járulni az általános béke konszolidálásához. Amíg az egyházat illeti, annak feladata mindig is a béke ügyének szolgálása volt.

Ezen a szemüvegen keresztül nézzük mi is a normális kapcsolatok helyreállítását a Dnyeszteren túli birodalommal.

A püspök ezután kiért a németországi eseményekre, amelyekkel kapcsolatosan a következőket mondotta:

— Az osztály- és fajgyűlöletet sohasem helyeselheti az egyház. Akik különbséget tesznek ember és ember között, megérdemlik a világ megvetését. A fajgyűlölet Németországból a világ legzüllesztettebb és leggyűlölttebb országát csinálta.

**Állami főtitkviselő és diáklány véres szerelmi drámája Romanban**

Bucuresti-Bukarest, július 17. Romanban megkapó szerelmi dráma játszódott le tegnap délután. Dumitru Stanciu, a romani beteggyógyító színház könyvelési osztályfőnöke hosszabb idő óta szerelmi viszonyt folytatott Camela Sarbu diáklánnyal, a Jasi művészkepző tizenkét éves hallgatójával. Tegnap délután 12 órakor a lány megvárta Stanciut, amíg ez hivatalából kijön, majd együtt sétára indultak a város mellékküccsán. A csendes beszélgetésből veszekedés lett és midőn a Sturza Cantacuzino liceum elé értek, a lány táskájából revolvért rántott elő és

kétszer rálőtte a fiatalemberre. A Browning golyó Stanciu gyomrába fúródott és az hangos jajkiáltással összeesett. A lány ezután maga ellen emelte a revolvért és szívbe brányította a golyót. A következő másodpercben ő is a porban fektet Stanciu mellett.

Mindketőjüket a kórházba szállították, ahol azonnal műtét beavatkozásra került sor. Állapotuk aggasztó, életbenmaradásukhoz alig van remény. Az ügyészség megindította a nyomozást a dráma okának megállapítására.

**FLIT**  
megöli a legyet,  
mielőtt a légy  
öli meg Önt!

**FLIT KELL ÖNNEK ÉS NEM UTANZAT**

**Uj**  
cimünk

**STR REGINA MARIA 6**  
FOTOFILM UDVARBAN

**TIZIAN**  
KLISÉ ÉS  
RÉZCÍMKE  
MŰHELY

SZERDA  
A  
Visuel de Su  
Uj Kelet tud.)  
visói kísérleti á  
ezelőtt, mint a  
művelésügyi m  
sen, felvette a  
millió lejt a tor  
az 6 utasításai  
CAPS visói üze  
államkapitalizm  
sának. A reszor  
az ideát, szemé  
dolgot, elkészül  
Az elgondolá  
sói kinestári er  
kitermelése, fe  
Továbbá a mun  
tő tömegnevel  
zárja a termelé  
kedelmet, eljutta  
piacon, a munká  
szerzi elsőkézb  
ket, amit a mun  
delem profítja  
Me  
se  
me  
Hogy tisztába  
lenek a jelentős  
visói fatermelés  
1881-ben állít  
ten az erdeszeti  
ben kezdtek meg  
rianti, termelés  
Me  
A visói erdő  
rom nációi gyerm  
más között. Ez a  
litása, a kereseti  
kezek számarány  
szemponyjából a  
gyon jellemző er  
lálás eredménye  
májú, 2753 cipsz  
Felsővisón.  
Mihalacha ott  
amikor „fajtiszt  
lamkapitalista re  
1930-ban helye  
részt. A cipszere  
holnapra kitenni  
kások álljanak h  
ra azonban egye  
maznak, s ezt az  
birta megakadály  
ben a kontárok  
rontottak el, mit  
a leglehetősebb  
A visói munká  
időben érte a for  
a munka az öss  
CAPS volt az eg  
viszont zsidó m  
lábát.  
Kimondták a  
munkásság felet  
volt gondjuk, ho  
hullajtson el egy  
reskedőnek sem  
mot, binnal fizet  
formán soha p  
A „házi rend”  
Marin mérnököt  
zért. Ez az egyik  
doskodott róla, h  
százszázalékosan  
Róla és az ő n  
amakidején lap  
figyelemreméltó  
nem helyezték V  
Ar  
ma  
Mihalache e  
nagyvonalu terv  
állapítás minden  
gyünk elfogódo  
rehabilitáció után  
benne.  
Felépítették a  
millió lejtbe ker  
érték véleménye  
S ha meggonde  
visói fakeresket  
tutajozás volt a  
csak le tejes s  
sotnak a jelent  
fakereskedelmet  
megszüntette az  
küzöbölte a fa

# A visói „fajtiszta deszkák” tündöklése és bukása...

### A visói Caps az egyetlen eredményt bűnügyi téren érte el

Viseu de Sus-Felsővisó, július 17. (Az Új Kelet tud.) Mihalache eszméje volt a visói kísérleti állomás. Négy esztendővel ezelőtt, mint a nemzeti parasztpárt földművelésügyi minisztere járt itt személyesen, felvetette az eszmét, kiverekedett 150 millió lejt a terv finanszírozására, majd az ő masinái szerint állították fel a CAPS visói üzemet.

A visói üzem kísérleti-nyula a romániai államkapitalizmus tervszerű gazdálkodásának. A reszort miniszter, aki elképzelte az ideát, személyes ügyének tekintette a dolgot, elkészült tehát a próba.

Az elgondolás alapja: 35 ezer hold visói kincstári erdőnek saját rezsisben való kitermelése, feldolgozása és elhelyezése. Továbbá a munkásságnak, mint fogyasztó tömegnek megszervezése. A terv kizárja a termelés során a közvetítő kereskedelmet, eljuttatja a fűrészelt anyagot a piacra, a munkásság számára pedig megszerzi elsőkézből a közszükségleti cikkeket, amit a munkás a közvetítő kereskedelem profitja nélkül kap meg.

### Munkamegosztás nemzeti-ség szerint, halgatolagos megegyezés alapján

Hogy tisztában legyünk ennek a kísérletnek a jelentőségével, ösmernünk kell a visói fatermelés eddigi konstellációját.

1881-ben állították fel Máramaroszigeten az erdészeti hivatalt és ebben az évben kezdték meg az erdők üzemi szerinti termelését. Az esztendők során

rendszer alakult ki, mely munkáskategóriákat teremtett és nem a véletlen műve, hogy a kategóriákra oszlott munkásság nemzetiségek szerint rétegződik.

Az erdőmunkát románok végzik. Kiemennek a „butyin”-ba döntik, szarítják és hancsolják a fát. A tutajozást (körülmenyes és szaktudást igénylő munka) a cipszerek végzik. Ezek a szépségi németek még a 18-ik század derekán lettek ide telepítve, a tutajozás mestersége apáról-fiúra száll és a generációk hosszu során hallatlan ügyességre tettek szert. A zsidók a fűrészmunkát végzik. Gattermunka, cirkuła, szortírozás, majd a fűrészelt anyag fuvarozása és vasuti kocsiba való rakása — mind zsidó kezek munkája.

Ez a munkamegosztás halgatolagos megegyezés alapján jött létre. A zsidó munkás nem vállalkozott erdei munkára. Az erdő 30—40 kilométerre fekszik a falutól, a „butyin”-ban nincs sakter, mikva, tempom, nincs kaszusz és szombati hangulat, a legjobb esetben is csak két hónap után jöhet haza a munkás a családjához, — nem vállalkozott tehát rá. Még ez sem esábitotta, hogy az erdőmunka szezonhoz van kötve, csak félövet kell, hogy dolgozzék, s összel annyit keres, hogy egész télen megéljéljen. A cipszerek jellemző szolitoritása pedig kizárta a tutajozási munkából egy a románokat, mint a zsidókat.

Hallgatolagos megegyezés alapján létrejött a három nácio munkamegosztása.

## Megszületnek a „fajtiszta” deszkák...

A visói erdőtermelés munkálatait három nácio gyermekei osztották meg egymás között. Ez a megosztás a munka kválitása, a kereseti lehetőségek és a munkás kezek számarányban való foglalkoztatása szempontjából a paritás elvén állott. Nagyon jellemző erre a legutóbbi népszámlálás eredménye, mely 1930-ban 3620 román, 2733 cipszert és 3721 zsidót talált Felsővisón.

Mihalache ott követte el az első hibát amikor „fajtiszta” alapokra fektette államkapitalista rendszerét.

1930-ban helyezték üzembe a visói fűrészert. A cipszereket nem lehetett márl-holnapra kitenni, hogy román szakmunkások álljanak helyükre. A fűrész munkára azonban egyetlenegy zsidót se alkalmaztak, s ezt az elhatározást még azt sem bírta megakadályozni, hogy az első időben a kontárok milliókat érő faanyagot rontottak el, miután szakértelm nélkül, a leglehetségtelenebb dimenziókat vágták.

A visói munkásságot a legválságosabb időben érte a fordulat. 1930-ban szűnelt a munka az összes magánfűrészeknél, a CAPS volt az egyetlen munkaadó, — oda viszont zsidó munkás nem tehetette be a lábát.

Kimondták a halálos ítéletet a zsidó munkásság felett, de ugyanakkor arra is volt gondjuk, hogy ez a kincstári üzem ne hullajtson el egy-egy morzsát a zsidó kereskedőnek sem. Megesinálták a konzumot, bonnal fizették a munkást, aki ilyen formán soha pénzt nem kapott kézhöz.

A „házi rend” felügyeletére leküldték Marin mérnököt, a hírhedt vasgárda vezért. Ez az egykori visói atyauristen gondoskodott róla, hogy ez a grandiózus terv szászálalékosan végre legyen hajtva.

Róla és az ő működéséről beszámoltunk annakidején lapunk hasábjain. Lesújtóan figyelemreméltó dolgokat művelt, míg el nem helyezték Visóról.

### Ami a nagyvonalu tervből maradt

Mihalache egy minden részletében nagyvonalu tervet dolgozott ki. Ez a megállapítás minden kétséget kizár. Ne legyünk elfogódottak és most a terv végrehajtása után ismerjük el azt, ami jó benne.

Felépítették a makerlói iparvasutat. 100 millió lejtbe kerül ez a vasut, mely szakértők véleménye szerint egy remekmű. S ha meggondoljuk, hogy valahányszor visói fakereskedő tönkrement, mindig a tutajozás volt az oka, akkor mérhetjük csak le teljes súlyával ennek az iparvasutnak a jelentőségét. Függetlenítette a fakereskedelmet az időjárás szeszélyeitől, megszüntette az állandó vis majort és ki küszöbölte a fakereskedelem kellemetlen

kisérő jelenségeit, a koscia-javítását, a stornót, a választottbírósgót. Nem is beszélve arról, hogy stratégiai szempontból milyen értéket képvisel ez a vasut, mely néhány kilométerrel választ el bennünket Bukovinától és idővel talán megnyitja Máramaros számára az ország bejáratát.

Tagadhatatlan, hogy a CAPS országosan a legmagasabb árakat éri el. Ő a legjobb minőségű fa birtokosa, dus választékkal rendelkezik, Budapesten a „Román Arbor” által képviselteti magát, s

## Az állam nem csaphat fel konkurensnek...

1881-ben állították fel Máramaroszigeten az erdészeti hivatalt és ebben az esztendőben kezdték meg az erdők üzemi szerinti termelését. Jelen pillanatban nincsenek kezeink között azok a dokumentumok, amelyek a Silva Regis addigi gazdálkodására vetnek fényt. Nem áll módunkban megmondani, hogy mi volt az előtt. De 1881 óta az államkincstár negyedmillió köbméteres kvantumot termelt ki évente, példás szakértséggel és olyan tervvel, mely az erdészeti követelményeknek megfelelő, a kitermelt famennyiségét rönkalakban levontatták Boesköra és czerköbméteres tételekben nyilvános árverésen adták el.

Az ilyen árveréseken az ország valamennyi kereskedője részt vett. Egészséges szabadverseny fejlődött ki. Az államkincstár nem avatkozott bele a fűrészanyag fe dolozásába, a fatermelésnek ez a kifejezeten merkantil részét a kereskedőkre bízta, az államkincstár termeléséért bizonyult rentabilis vállalkozásnak.

Mert tudott dolog, hogy az állam rossz kereskedő. Az államapparátusból hiányzik a kereskedő mozgékonyasága, az élelmisség és a vállalkozó szellem. Mihalache elődei egy félévszázaddal visszamenőleg

ez a cég valamennyi erdélyi CAPS üzem és a volt Regna-üzemek részére okkupálta a magyar piac legnagyobb része.

Még az az előnye is van, hogy 70—80 esztendő szerinti dolgozhat, S amig a közbirtokossági komplexum aktái az igazságszolgáltatás fórumait járják — a CAPS készíti a kontesztációkat és nem engedi, hogy munkára kerüljön a sor.

De nézzük most meg, mit jelent a CAPS a munkás számára.

### „Ki kell ragadni a munkásságot az üzerek karmaiból”

Egyezerháromszáz munkást foglalkoztat jelenleg a visói CAPS üzem. A munkások átlagos napszámja 35 lej. A munkás azonban nem kapja kézhöz hétvégén fizetését. Munkabérének megfelelő bont kap kézhöz, ami feljogosítja őt arra, hogy ilyen összeg erejéig vásároljon a CAPS konzumban.

A munkás, akinek cukron és dohányon kívül egyébre is szüksége van, olyasmire, amit a CAPS boltjában nem kaphat, vagy házbért kell, hogy fizessen, vagy ki kell, hogy fizesse iparosát, aki neki dolgozott, mondom, ez a munkás veszi a konzumban a dohányt és a cukrot, tovább ad rajta, olesőbban s így jut pénzhez.

Négy esztendő óta, valahányszor idegen ember visón van, az első szembeszökő jelenség, ami felkelti figyelmét — az ivkőrzés. Allandóan köröznek iveket és gyűjtik az aláírásokat. Télen és nyáron, hétköznap és ünneppon, a panaszok refrain-je már egyhangu: a munkásság el van keseredve, kézhöz akarják kapni fizetésüket, a maximális árakat nem tartják be a konzumban, a munkásság ki van szolgáltatva a vezetők kénye-kedvének. A konkrét esetek egész légióját vonultatják fel ezekben a panasz-iratokban, ahol a kisebb sérelmek közé tartozik, amikor egy állapotos aszonyt hasbaragtak és az aszony a következmények áldozata lett.

Ez a hangulat tükrözi vissza a visói kísérleti állomás eredményeit. Gyakorlati alkalmazásában így fest a CAPS munkások magasabb élet-standard-je. Azon a kísérleti állomáson, mely a fölvek közé azt a hangzatos kitélet illesztette, hogy „ki kell ragadni a munkásságot az üzerek karmaiból”.

felismerték ezt és ennek tudatában csak rönkalakban termelték a fát, rábizva a többi a kereskedőkre.

Mert az az állam, mely elismeri a szabadkeresedelem létjogosultságát nem csaphat fel konkurensnek és az államhatalom respektáló szulával nem állhat be az üzleti versenyzők közé.

### Loptak, loptak, fardadhatatlanul loptak...

Volt még egy másik elv is, mely irányít szabott Mihalache elődei számára.

## Irtózatos orkán pusztított Brailában

### Házakat rongált meg, fákat csavart ki és hajókat tépett le a horgonyról a borzalmas vihar

Bucurest-Bukarest, július 17. Tegnap este 7 óraker hatalmas orkán tört ki Braila városban és vidékén. A lakosságot teirhatatlan pánik fogta el. Az orkán nagy pusztításokat okozott. A kikötőben a vihar számos hajót letépett horgonyáról. Az uszó elevátorokat egy kilométer

**ÉPÍTŐMUNKÁS MOZGÓBAN**  
Szerdán jul. 18-án és pénteken  
7 és 9-óraker a  
**CIGÁNYKIRÁLY**  
Főszerepekben:  
DON JOSE MOLICA és ROSTA MORENO

A közvagon kérdése.  
Mert csodálatos dolog az emberi szellem, mely felméri a világmindenség szépségét, elrendezését. De ez a fenkőlt szellem elhanyagolható az arany fénytől. Letűnt korok és századok nem bírtak ezen változtatni és a mai nyomorodott emberiség sóvárgott szentsége még mindig az anyag. S lármennyre haladt az emberiség — a közvagon feltétlen szentségének az elve még mindig a távoli, ködbevesző jövő zenéje...

A visói kísérleti állomás alaposan igazolta ennek a tételnek a helyességét. Az állami krájlzeráj alkalom volt, mely ugy szűlte a tolvajokat, hogy az egész országot ki lehetne staffirozni belőle.

Lopták az anyagot nyersen és szárazon, rönkalakban és felfűrészelve, loptak a munkástól, amikor meghamisították a bérlistákat és loptak a kereskedőtől és szállítótól, amikor meghamisították a fakturákat. Loptak a vasutépítésnél, loptak a fűrésznél.

Loptak, loptak, fardadhatatlanul és kíméletlenül loptak. S ha számköban akarjuk az egyes esikkkadt tételeket kifejezni, kénytelenek vagyunk hét jegyből álló számokat írni.

### Összegezés

Mihalache fából vaskarikát csinált. Al lamkapitalista gazdálkodást akart, fajtiszta és szociális alapon. Kinek volt haszna belőle?

A magánkereskedelem bélistára került. Nyomorog a zsidó fűrész munkás. A fajtiszta munkás bont kap, amin cujkát vehet, s ha egyébre is szüksége van és a felesége elme egy panaszra — áldott állapotban hasbaragják...

Esetleg az államkincstár járt jól? Lehet... meg kell nézni az eredményt...

A CAPS visói irodájában hónapok óta lázas tevékenység folyik. Vizsgálóbírók, ügyészek, inspektorok járják a hivatalt, könyveket néznek, kihallgatásokat eszközölnék és próbálják ennek a négyesztendős kapitalista államgazdálkodásnak áldásos működését bűnügyi szempontból kellően értékelni.

A CAPS volt vezetői pedig szépen, egyenként beszállingóznak a szigeti ügyészség fogházába.

A minap szó esett arról, mire Ilnitzki, a szigeti fogház igazgatója mosolyogva mondta:

— Mérnököt kisebb rangu lakót nem is kapunk mostanában. Annyi van már be 13'ük, hogy nemsokára kongresszust lehet velük megrendezni...

Mihalache személyes ügyének tekintetve a visói CAPS-üzemet. Leisztung volt, de ő megcsinálta.

Ha más érdeme nincs is, de ennek a mérnök-kongresszusnak a megrendezése kizárólag az ő érdeme...

Schön Dezső

## A Jüdische Rundschau

Németország nagy, kétszer hetenként megjelenő zsidó lapja, amely a zsidó élet minden megnyilatkozásáról kimerítően informálja olvasóit. A

## Jüdische Rundschau

a németországi cionista mozgalom lapja. A

## Jüdische Rundschau

kétszer hetenként jelenik meg és előfizetési ára negyedévenként Lei 180. Románijából az előfizetési díjak a Banca de Credit Român Cernauti címre küldendők

nyire elsodorta az ár. Sok bárka felborult, számos vontatóhajó megsérült. Emberáldozatokról is tudnak. A városban a vihar házakat rongált meg, fákat tépett ki, a felhőszakadás következtében keletkezett árvíz pedig behatolt a pincékbe és alacsonyabban fekvő házakba. Mindenütt nagy a nyomor és kétségbeesés. Az állatállományban rendkívül nagy a kár.

Ugyancsak nagy vihar volt Turnu. Magureleban is és Corabia vidékén, mindent nagy károkat okozva.

— Elevenen megégett egy petróleum-művezető. Bukarestből jelentik: A Romano-Americana petróleumvállalat Gura-Ocnului levő telepén Pahontu Constantin művezető beesett egy gázolinnal telt kádba és borzalmas kínok között elégett. — A Creditul Minernek ugyantü levő üzemiében dolgozó Stanciu Salantea esztergyályos 20 méter magasságról a szondába zuhant. Kórházba szállították, ahol meghalt.

# SPORT

## A Haggibbor hármas győzelmet aratott a NAC teniszversenyén

Csütörtöktől hétfőig bonyolították le Nagyváradon a NAC nemzetközi teniszversenyének küzdelmeit, amelyen a Haggibbor három számban diadalmasan aratott győzelmet. Az idén már sok sikert ért el a gardája révén, Simon Endre simán nyerte a II. o. férfi egyest 64-es hatalmas mezőnyben döntőben örök riválisát, Benedeket (KAC) győzve le 6:3, 6:4 arányban. A Simon-Radó pár szintén első lett a II. o. férfi párosban, döntőben a Benedek-Kuhn KAC pár felett aratott győzelmevel, ami revánsjelleggel bírt a Haggibbor-kupaversenyek során elszenvedett vereségért. Erős Csibi pedig legutóbbi két kolozsvári győzelmét betetőzve, nagyszerű játékkal fölényesen nyerte az ifjú férfi egyest.

A részletes eredmények a következők:

### I. osztályú számok:

Férfi egyes: A döntő: még nem játszották le a kvalifikált Schmidt (Brassó) és Steiner NAC, 3. Hamburg és Réti, U-óbbi betegsége miatt kénytelen volt Steiner elől visszalépni.

Férfi páros: 1. Réti-Hamburger, 2. San Galli-Schmidt, 3. Welvart-Szász és Pusztay-Wartenberg TC.

Vegyes páros: 1. Schmidt-Zizovits, 2. Réti-Liszka, 3. Pusztay-Nappendruck és Balázs-Gerliczy.

Női egyes: 1. Liszka Manoi NSE, 2. Zizovits Lenke NAC, 3. Papp Magda és Arató Klári, Nagy meglepetés.

### II. osztályú számok:

Férfi egyes: 1. Simon Endre Haggibbor, 2. Benedek KAC, 3. Bleyer dr. NAC és Burger dr. SZE.

Férfi páros: 1. Radó-Simon Haggibbor, 2. Benedek-Kuhn KAC, 3. Szász KAC-Petrovics NAC és Balogh-Schustek NAC.

Vegyes páros: 1. Petrovics-Balla NSE, 2. Kuhn-Barabássy, 3. Bleyer-Bereczky és Simon-Nappendruck.

Női egyes: 1. Barabássy GySE, 2. Papp NSE.

### Ifjúsági számok:

Férfi egyes: 1. Erős Csibi Haggibbor, 2. Horváth SZE, 3. Epstein Makkabea és Szántó Makkabea.

Női egyes: Döntőbe jutott Barabássy, aki a Kertész-Bereczky pár győztesével játszik, 3. Gerliczy.

## Az Universitatea vasárnap Nagyváradon játszik a NAC-cal

Cluj-Kolozsvár, július 17. Pár héttel ezelőtt a NAC barátságos mérkőzést játszott Kolozsváron az Universitateával. A mérkőzés alkalmával megírjuk, hogy azt revánskötelezettséggel rendezik. Nos ennek a feltételnek tesz eleget vasárnap az U, amikor komplett csapatát Nagyváradon küldi a NAC ellen. A vasárnapi U-NAC mérkőzés élvezetes, jó sportot fog hozni annál is inkább, mert mindkét csapat szeretné elsőségét bizonyítani. A kolozsvári mérkőzés eredménye 1:1 volt.

## Megszüntetik a Közép-európai Kupát?

Cluj-Kolozsvár, július 17. Az összes bécsi lapok — bizonyára felsőbb helyről jött sugalmazás hatása alatt — a Közép-európai Kupa megszüntetését kérik. A bécsi sajtó ezt különösen az elmúlt vasárnap botrányaival indokolja és leszögezi, hogy a Közép-európai Kupa mérkőzéseim már annyira elfajult az úgynevezett „kupastilus”, hogy azt mindennek lehetne nevezni csak futballnak nem.

A legutóbbi fordulóban nem volt mérkőzés, ahol ne állítottak volna ki játékost, némely mérkőzésen pedig kettőt. Voltak olyan jelenetek is, amikor söröskancsó és limonádésüvegekkel árasztották el a feldühödött nézők a játékteret, a kadnői mérkőzésen történtek pedig meghaladnak minden fantáziát.

De nemcsak a sport terén károsak ezek a botrányok — szögezik le a bécsi újságok — hanem a nemzetközi politikában is vizályokat idézhetnek elő. Az elmúlt vasárnapi bécsi mérkőzést végignézte az

olasz követség is a bécsi kormány tagjainak fennmaradt páholyból és a Rapid és Bologna játékosai között kitért verekedés a legfeszültebb hangulato: idézte elő a politikuskok páholyában. Minthogy Ausztriának szüksége van Olaszország politikai barátságára, inkább a Közép-európai Kupa megszüntetését kéri, semmint a szomszéd szövetséges bizalmát elvesztése.

A WAC kolozsvári játékaról folytat tárgyalásokat az U vezetősége. Ha sikerül a megállapodás, a mérkőzés július 20-án lesz.

Szaniszló a Rípeniában? Egyik bucaresti lap értesülése szerint a Rípenia a Venus elleni bajnoki döntő mérkőzésre leszerződte Szaniszlót a KAC, később a Hungária volt játékosát.

A NAC regáti turáról visszatérő együttese ma Brassóban játszik egy kombinálttal. A brassóiak egyébként tárgyalásokat folytatnak a WAC-cal is egy mérkőzés ügyében.

A BECSI HAKOAH csütörtökön reggel utazik el Kolozsvárról Gyulafehérvárra, ahol egy mérkőzést játszik. Innen Marosvásárhelyre megy a kitűnő bécsi zsidó csapat, ahova két mérkőzésre szóló kötelezettsége szólítja. Valószínű, hogy az egyik mérkőzés Szászrégenben lesz.

Stadion — 500.000 nézőre. Szenzációs terv fekszik a London County Club asztalán. Egy vállalkozói társaság 500.000 nézőre szóló stadiont akar felépíteni, amelyben elsősorban a futball nagy eseményei számára adna helyet. A terv óriási feltűnést keltett Angliában. A kérdés a futballszövetség elé is kerül, főleg a válogatott meccsek és a kupadöntő miatt. Érdekes, hogy az építkezés hírére — az egyház is megmozdult. Hír szerint az egyházi körök fel akarják emelni szavukat a mammutstadion ellen, amely teljesen magához csalná a nagyközönséget. Csak az a kérdése, hogy hányan — látványok a fél-millió néző közül.

TAC-Romania bajnoki selejtező lesz vasárnap Kolozsváron.

# KÜZGAZTASÁG

## A Vacuum Oil Company megvásárolta a brassói Photogen részvényfőbbségét

### A háromszázezer dolláros vétellel a Vacuum a romániai termelésbe avatkozik

Bucuresti-Bukarest, július 17. A brassói Photogen petróleumfinomító a háború előtt a monarchia egyik legnagyobb petróleum-ermékeket előállító gyára volt. A Magyar Általános Hitelbank érdeklőreben működött és a legértékesebb része volt annak a nagyipari konszernnek, melyet a Hitelbank alapított; és finanszírozott Brassóban és az erdélyi területen.

A román imperium bekövetkezésekor a Hitelbank a Photogen tulajdonjogát eladta az amsterdami Nederlandsche Petroleum Maatschappij holdingvállalatnak. A holland társaság a július 10-én aláírt szerződés alapján

tulajdonjogát átruházta a Vacuum Oil Company S. A. Bucuresti cégre, mely eddig kizárólag importkereskedéssel foglalkozott.

A háromszázezer dollárban megállapított vétellel szemben az új tulajdonos Vacuum Oil Company átveszi a Photogen gyárat, kibővíti és az eddig importált világgyári gép- és motorolaját ott gyártja.

A Photogen eddig közel 200 munkást és 30 tisztviselőt foglalkoztatott, technikai olajokat és kenőcsöket, kátrányt, aszfaltanyagot és autólolajokat gyártott. Ez a

gyártás kibővíti a Vacuum márkáival, az ehhez szükséges gépi beruházás és építkezés még ez év folyamán bekövetkezik.

A Vacuum Oil Company világkonszern eddig közvetlen nem avatkozott be a romániai termelésbe, importszervezet útján nagy amerikai propagandával népszerűsítette termékeit. A romániai kontingentálási rend a Vacuum Oilnak megnehezítette az árubehozatalát. Szükségesnek látszott egy romániai speciális gyár megszerzése, üzembehozatala és kibővítése, hogy az eddig Amerikából importált márkát itt gyártsa.

A vételár meglepetésszámba jöhet, mert a Photogen évi 3500 vagonos termelése mellett értékes vállalat, melynek nagykereskedelmi értékei, közel 300 anyag, szállító vasúti kocsjai, több mint 12.500 négyzetméter területű Brassó egyik legdrágább területe, modern gyárüzeme és ingatlanai vannak. Ez az alig 40 millió vételár a vélt vállalati vagyonérték ötödrészenek felel meg.

Az új vállalkozásnak következménye, hogy a brassói irodát felszólítják és 30 derék, intelligens tisztviselő válik munkanélkülivé.

## A Palesztinával való kereskedelmi kapcsolatok kimélyítéséről folytat tárgyalásokat a kormány

Bucuresti-Bukarest, július 17. Az ipar és kereskedelmi minisztérium tegnap tartott értekezletén elhatározta hogy Magyarországgal szemben is ugyanazon kompenzációs intézkedéseket lépteti életbe, mint a többi államokkal szemben, amelyeknél kereskedelmi mérlegünk deficitet mutat fel.

Eddig a Magyarországra szóló kompenzációs kérvényeket közvetlenül a Banca Nationalához kellett intézni, máától fogva ezeket is az ipar és kereskedelmi miniszterhez kell beküldeni és a kontingentálási bizottság útján fogják azokat elintézni.

A rendelkezés nagy feltűnést keltett, kereskedelmi körökben, mert Magyarországgal szemben kereskedelmi mérlegünk aktív.

A Palesztinával való kereskedelmi kapcsolatok kimélyítéséről is folynak tárgyalások

Bucuresti-Bukarest, július 17. Tegnap délelőtt a kereskedelmi és ipar-

ügyi minisztériumban értekezletet tartottak a román palesztinai kereskedelmi kapcsolatok kérdésében.

Az értekezleten Teodorescu miniszter elnököt és S. Gr. Dumitrescu kereskedelmi igazgatót, Em. Marian az Export Hivatal igazgatóját, Manescu, Romania keleti gazdasági tanácsosa és Chelouche, a román-palesztinai kereskedelmi kamara elnöke vettek részt.

Az értekezleten azonnali intézkedések szükségessége mutatkozott, a Romania és Palesztina közötti gazdasági kapcsolatok kimélyítése érdekében. Több fontos határozatot hoztak, melyek a gazdasági kapcsolatok intenzívvé tételét szolgálják, este pedig Teodorescu miniszter ugyanebben a kérdésben tárgyalásokat folytatott Cheloucheval. A tárgyalások eredményei Teodorescu miniszter nyilatkozata szerint, kielégítőek voltak.

Megszüntetik a kompenzációs engedélyeket

Ma délután a Banca Nationalánál

értekezletet tartanak, amely a kompenzációs kivételi engedélyek megszüntetéséről fog tárgyalni.

Az augusztus 1-ig fel nem használt engedélyeket a lapok szerint annullálni fogják.

Az intézkedések a kormány gazdasági bizottságának programját akarják megvalósítani, a kereskedelmi mérleg aktívává tételére.

## Megtartotta alakuló ülését a Legfőbb Banktanács

Bucuresti-Bukarest, július 17. Tegnap tartotta meg alakuló ülését a banktörvény alapján kinevezett Legfőbb Banktanács. Az értekezleten Gr. Dumitrescu Jegybank kormányzó elnököt és az összes tanácsosok jelen voltak.

Az ülésen először Dumitrescu kormányzó szólalt fel felolvasta a megalkuló határozatot, majd kérte a jelenlevőket, hogy nyolc napon belül terjesszék elő esetleges módosító javaslatukat a tanács alapszabályaihoz, hogy Slavescu pénzügyminiszter véglegesíthesse az alapszabályokat.

Dumitrescu, a Banca Nationala kormányzója rámutatott a banktörvény fontosságára és a tanács fontos szerepére, az ország bankszervezetének megszilárdítása és a hitel kiépítése terén.

Előbb meg kell tisztítani a terepet — mondta a bankkormányzó —, azután felépíteni az ország hitelintézeteinek szilárd és biztos alapokon nyugvó hálózatát.

A tanács jövő héten tartja legközelebbi ülését.

Spornier Eduard az Újságíróklubban, Csütörtökön este az Újságíróklubban tüneményes fiatal tenorista fog bemutatkozni: Spornier Eduard, akinek pályafutásáról néhány nap előtt az Új Kelet hír adott. A csernovici származású énekkes ma már jelentős márká az ének művészet terén és kolozsvári fellépése nagy nyeresége a klubnak. Spornier Eduard csütörtöki szereplése iránt sokan nagy érdeklődés mutatkozik.

## SZERKESZTŐI ÜZENETEK

F. M. Valea lui Mihai, Levelét megkaptuk. A dolog közlése nem alkalmas. A Zsidó Párt útján megesszük a szükséges lépéseket.

## Szerezzen butoraink minőségéről információt vevőinktől!

**Ezek címjegyzékét készséggel elküldjük!**

## Székely & Réti

**Butorgyár Rt.-tól, Targu-Mures. Fjokok: Bucuresti-Brasov**

## A nemze

## Mirto és

Bucuresti-Bu Kelet tud.) A kórusban támasz bucaresti ezred Seinescu ezred telt vallomása számában „Mozbetükkel szedet rodokaj a Patr a következők:

„Uica táborn bizottság előtt dote különböző lyeik súlyos gy Seinescu ezred az egész koméd jelentést megé bi felvilágosítá az ügy áporodá mindenestre t hogy Seinescu tyettesíték egy rum előtt, egy zet presztizsét elolvasta és

## Szankció

Ugyancsak m Noua „Szankció értelmű vezérel is idézi azt a k tábornok első v ság előtt, tehát a ajánlatról beszö vesztegetőt meg — mondotta U is vennének igé vezni az illető, és politikailag meg, hogy ha u gy azt feuttar

Alig telt el a pélyes szavak k nok már meg is tőnek, akik „er titkailag meggy azután meglep „rendkívül kit rendelkező” szer rin Seinescu ez megnevezett, tő nak, Seinescu, vallomása hol egymással, „Ha tani — írja a I kell igaznak v mondott. Tegye az ügyet az U ján:

### 1. Egy katoná

Uica táborn most is a más volt és mint ügyszésg legf ügy nyomozása lenik nála egy -noknak Sételk ellenében sápor getési összeg e akár száz, nem nyek, a jogszo eskü értelmébe nal le kellett v és értesíteni a ban helyett m gyermeke sirja lenti és meg meggondolná a badlábrahelyez tesíteni fogja. a tábornok: „N milyen fogada gyermek sirja már, csak hogy tette: kérek, h hogy szabadláb sits engem is laszóltam: jól soha erre ne

**A nemzeti parasztpárt lapjai Uica tábornok lemondását követelik**

**Mironescu, Mirto és Tilea a Skoda-ügy vizsgálóbizottsága előtt**

**Mironescu kijelentette, hogy vele nem közölte Uica a 20 milliós veszteség történetét, mire elrendelték Mironescu és Uica szembesítését**

**Mirto és Tilea elmondják a Vaida megbízásából tett prágai ut történetét**

Bucuresti-Bukarest, július 17. (Az Uj Kelet tud.) A fővárosi lapok valóságosan kórusban támadják Uica tábornokot, a bukaresti második hadtest parancsnokát a Seinescu ezredes ügyével kapcsolatban tett vallomása miatt. A nemzeti parasztpárt hivatalos lapja a Dreptatea hivatalos számában „Mondjon le!” címmel feltűnő betűkkel szedett cikket közöl, amelyet republikánusok a Patria is, a cikk többek között a következőket mondja:

„Mondjon le!”

„Uica tábornok a parlamenti vizsgálóbizottság előtt sorozatosan belegabalyodott különböző felvilágosításokba, amelyek súlyos gyanuval árnyékolják be őt. Seinescu ezredes felárta a bizottság előtt az egész komédiát, amely az ellene tett feljelentést megőrizte. Uica tábornok későbbi felvilágosításai nem tudták eloszlítani az ügy áporodott légkörét. Uica tábornok mindenesetre tudott arról a kíséreltől, hogy Seinescu ezredes másvalakivel helyettesítsék egy igazságszolgálati fórum előtt, egy a haza védelmét és a nemzet presztizsét érintő kérdésben: átvette, elolvasta és megvitatta a helyettesítési

ajánlatot, kivételes módon előléptette a barátot, meg akarta őt vesztegetni; csak naiv és elfogadhatatlan módon tudta megmagyarázni Cazimir ügyvédnek az ügyben való szereplését. Ha saját erkölcsi érzékenységével szemben Uica tábornok felemelve érzi magát, a közvélemény viszont továbbra is megdöbbentő hatása alatt marad bizonyos egészen kétes cselekedeteknek, amelyek diszkvalifikálnak bármely embert és különösképpen és annál inkább egy aktív tábornokot, aki hadtestparancsnok is.

Uica tábornokot diszkvalifikálja saját nyilatkozata. Mindenki joggal kérdezi, hogy vajon ezek után megmaradhat-e a hadseregben? A román hadsereg méltósága nem engedheti meg Uica tábornok jelenlétét felső parancsnoki székben. Az ország nem szabad, hogy elveszítse bizalmát és tisztetét a hadsereg vezetőivel szemben. Aki elolvasta Uica tábornok cigányos esküjét és elolvasta a precedens nélküli álló magyarázatát, el sem tudja képzelni, hogy Uica tábornok még huszonnégy óráig megmaradhat a magas parancsnoki székben, amelyet most elfoglal.”

hogy Mironescu kijelentése és Uica vallomása között ellentét van és ezért délutánra elrendelte szembesítésüket.

**Mirto és Uica a bizottság előtt**

Ezután Mirto tett vallomást prágai utjáról, amelyet Tileával együtt tett meg

Vaida miniszterelnök kérésére. Először felkeresték Benes külügyminisztert, azután Löwensteint, a Skoda-cég vezérigazgatóját, aki előtt ismertették a Romániában történeteket és előadták, hogy a cég romániai képviselője lehetetlen helyzetbe hozta az egész politikai és katonai életét. Ezért a kormány kénytelen amennyiben a helyzet nem tisztázódik, felbontani a Skodával kötött szerződést, mindaddig, amíg az ügyre teljes világosságot nem derítenek. Löwensteinnel a megbeszélés órák hosszat tartott és annak egész anyagáról Tilea jegyzeteket készített, amelyek mint egy 30 oldalas tettek ki.

Mirto után Tileát hallgatták ki, akinek kihallgatását délután folytatták.

**Seinescu kéri szembesítését Uicával**

Seinescu ezredes levelet intézett a Skoda-bizottsághoz, amelyben kéri szembesítését Uica tábornokkal a 20 milliós veszteség kiserlet ügyében. A bizottság még nem döntött a szembesítés felől.

**Folynak a tárgyalások a Belga-Romana-gyár sztrájkoló munkássága és az igazgatóság között**

Cluj-Kolozsvár, július 17. Tárnoveau munkaügyi inspektor tegnap megjelent a kolozsvári Belga Romana gyárban, ahol jegyzőkönyvet vett fel a munkakonfliktusról és tárgyalást folytatott a munkás szakszervezet vezetőségével, valamint a sztrájk bizottsággal tegnap délelőtt pedig megkezdte a bekéltető tárgyalásokat.

A tárgyalások nagyon nehezen haladtak előre. Ugy a munkásság, mint az igazgatóság kitarított a bérek kérdésében elfogult álláspontja mellett, az igazgatóság pedig eredeti elbocsátási határozatát úgy módosította, hogy az összes munkásokat, hat sztrájkbizottsági tag kivételével vissza veszi.

A munkások ugyanezkor fölvetették egy kollektív szerződés megkötésének ter

vét, amelyet az igazgatóság elvben elfogadott.

A tegnap délelőtti tárgyalások végleges eredményre nem vezettek ugyan, az állás pontokat azonban mindenesetre sikerült közelebb hozni egymáshoz. Valószínűnek látszik, hogy a csütörtökön folytatandó tárgyalásokon teljes megegyezés jön létre.

A munkások képviselői remélik, hogy a sztrájk sem elbocsátáshoz, vagy fizetésredukcióhoz, hanem a jelenlegi állapotok megjavításához vezet. Tárnoveau felügyelő, valamint a gyár igazgatóság is reméli, hogy a megegyezés hamarabb létrejön és a sztrájk mindkét fél érdekeinek összeegyeztetésével végződik.

**Szankciókat követel Maniu kolozsvári organuma Uica tábornok ellen**

Ugyancsak mai számában a Románia Noua „Szankciókat” címmel ír hasonló értelmű vezércikket. A lap mindenekelőtt is idézi azt a kijelentést, amelyet Uica tábornok első vallomásában tett a bizottság előtt, tehát midőn még csak a 20 milliós ajánlatról beszélt, anélkül, hogy a veszteséget megnevezte volna. „Elnök ur — mondotta Uica — bármilyen eszközt is vennék igénybe, nem fogom megnevezni az illetőt. Nem akarom erkölcsileg és politikailag meggyilkolni. És tudja meg, hogy ha én egy szót kimondtam, úgy azt fenntartom, bármi is történjék.”

Alig telt el azonban 48 óra ezen ünnepélyes szavak kimondásától, s Uica tábornok már meg is mondotta a nevéét az illetőnek, akit „nem akart erkölcsileg és politikailag meggyilkolni. „A közvéleményt azután meglepte, hogy Uica tábornok egy „rendkívül kiterjedt összeköttetésekkel rendelkező” személyről beszélt, holott Maniu Seinescu ezredes, akit Uica utólag megnevezett, távolról sem nevezhető annak, Seinescu ezredes és Uica tábornok vallomásai homlokegyenest ellenkeznek egymással. „Ha a kétfő között kell választani — írja a Románia Noua — úgy azt kell igaznak vennünk, amit a tábornok mondott. Tegyük tehát analízis tárgyává az ügyet az Uica által mondottak alapján:

**1. Egy katonai főügyész kötelezettségei**

Uica tábornok az elmúlt évben és most is a második hadtest parancsnoka volt és mint ilyen a bukaresti katonai főügyesség legfőbb vezetője. A Seletzky ügy nyomozásának kelts közepén megjelenik nála egy ur, aki a hadtestparancsnoknak Seletzky szabadlábra helyezése ellenében sápot ígér. (Hogy a megvesztegetési összeg egymillió lett volna, vagy akár száz, nem játszik szerepet.) A törvények, a jogszokás, az erkölcs és a katonai eskü értelmében Uica tábornoknak azonnal le kellett volna tartóztatnia az illetőt és értesíteni a katonai ügyészt. Uica azonban ehelyett mit csinált? Megesküszik a gyermeke sírjára, hogy nem fogja feljelenteni és megígéri, hogy amennyiben megmondolná a dolgot, úgy Seletzky szabadlábrahelyezéséről 24 órával azelőtt értesíteni fogja. Szórol-szóra ezeket mondja a tábornok: „Nem emlékszem pontosan, milyen fogadalmat tettem: úgy hiszem a gyermek sírjára esküdtem meg, utam már, csak hogy már menjen. Akkor hozzátette: kérlek, ha elhatározod magad arra, hogy szabadlábrahelyezzed Seletzkyt értesíts engem is 24 órával azelőtt. Azt válaszoltam: jól van! Mert tudtam, hogy soha erre nem fogom elhatározni ma-

gam.”

Egy szóval egy hadtestparancsnok pusztán „unalomból” megesküszik a gyermeke sírjára és ahelyett, hogy azonnal tartóztatási végzést bocsátana ki, azt mondja a megvesztegetőnek, jól van. Ugyanakkor azonban Uica tábornok semmilyen intézkedést nem tesz azok ellen, akik dokumentumokat hamisítottak meg, csak hogy belekeverjék ebbe a piszkos ügybe Maniu Gyulát, az ország volt miniszterelnökét.

**2. Hol volt a parancsnok szerdától szombathig?**

Kérdjük teljes tisztelettel, hol volt a katonai ügyész főnöke szerdától szombathig? Ezen idő alatt ugyanis, saját bevallása szerint, a következő dolgok történtek:

Seinescu ezredes Nicoráscu őrnaggyal, Uica tábornoknak egy barátjával, személyes közérdekről tárgyal. Uica tudomásul bír ezekről a tárgyalásokról. Miért nem adta parancsba Uica tábornok, hogy ezt a két embert, akik személtárára akarták a törvényt kijátszani, azonnal tartóztassák le? Miért?

**3. Hogyan állunk az előléptetéssel?**

Seinescu ezredest, ahelyett, hogy tartóztatták volna, előléptették, bár tartalékos tiszt volt csupán, Uica tábornok hadügyminiszteri minőségében saját iniciatívájából előléptetésre terjeszt elő, bár tudja, hogy azonos azzal a személlyel, aki őt meg akarta vesztegetni. A dolgok azonban nem maradhatnak az újságírók és a közvélemény felháborodása mellett. Szankciókat kell alkalmazni, még pedig azonnal.

**Mironescu nem tud az Uica tábornoknak ajánlott 20 millió lejről**

A Skoda-bizottság mai ülésén Mironescu volt belügyminiszter rámutatott arra, hogy a vizsgálat elején bizonyos kérdéseket tisztázni kellett, mert meg kellett állapítani, vajon a Skoda-cég, amely majdnem hivatalos vállalat és Románia és szövetségeinek szállítója, milyen szerepet játszott, illetve az ügyben teendő lépések nem bírnak-e majd olyan háttérrel, amelyek az országra nézve szövetségi viszonyánál fogva kellemetlenek lehetnek. Ez volt az oka, hogy az első házkutatás után Uica hadtestparancsnokot magához kérette. Ami Uica tábornok ama vallomását illeti, hogy Mironescu előtt említette a 20 milliós ajánlatot, a volt belügyminiszter kijelentette, hogy a tábornok még csak nem is célozott olyasmire, hogy vele szemben megvesztegetési kísérlet történt. Az elnökö Pop Valér megállapította,

**„Bukarest elmagyarosodik” — állapítja meg a Dreptatea**

*Százhuszezer magyar élne Bukarestben?*

Bucuresti Bukarest, július 17. (Az Uj Kelet tud.) A nemzeti parasztpárt hivatalos lapja, a Dreptatea, mai számában „Bukarest elmagyarosodik” címmel ír érdekes cikket. „Nem rossz tréfa amit mondunk hanem komoly valóság — írja a lap —: Bukarest az az uton van, hogy egyre inkább magyar várossá lesz. Bárhová fordul az ember Románia fővárosában, egyre több magyarral találkozik. A város központjában, a Calea Victoriein, a külvárosokban, kávéházakban és éttermekben, este a parkokban és a szosszén minden lépésre magyar nyelvű beszédet lehet hallani. A Cismigiu pedig vasárnap egy kisdarab Magyarország lesz, a román főváros közepén. A kis Románia fővárosában már a háború előtt ezrelék laktak magyarok: javarészt szolgák, cselédlányok és székelyföldi kisiparosok. Ma ezeken felül tekintélyes számú magyar polgárság és intellektuel él a fővárosban, kereskedők — ezek inkább magyarajku zsidók —, gyárosok, magyar tisztviselők, ügyvédek, ügyvédek, orvosok, fogászok, mérnökök, újságírók és néhány száz magyar diák.

A magyarok számításai szerint mintegy 120-130 ezren élnek a fővárosban. Nem tudjuk, hogy ez a számadat pontos-e, vagy sem. Mindenesetre nem eshetik messze a valóságtól. A magyarok azt mondják, hogy Budapest után Bukarest a legnagyobb magyar város. Az eddigi helyzettel szemben a különbség az, hogy a kompakt bukaresti magyar tömeg inkább megőrzi nemzetiségét, kevésbé asszimilálódik és hogy most már van egy vezető osztálya, tehát nem egy vezető és irányító nélküli tömeg többé. Uj magyar élet vette

kezdetét ebben a városban. A magyar kisebbségnek iskolája, temploma, színháza, vendéglői, különböző társaságai vannak Bukarestben. A magyar lapokat sokezer példányban árulják. Nem tűz az azt mondani, hogy Bukarest bizonyos értelemben elmagyarosodik. Nem azért mondjuk ezt, mintha egy nacionalista agitáció hullámai akar-nók elindítani a bukaresti magyarok ellen. Tagadhatatlan azonban, hogy a román állam számára feltétlenül figyelemre méltó kérdéssel van szó. Román szempontból különösképpen adódik a kérdés: hogyan lehetséges az, hogy megannyi jövedelmi forrás és megélhetési lehetőség, amelyeket magyarok foglaltak el és töltenek be Bukarestben, nem az autochton román elem kezére kerültek? Hogyan lehetséges az, hogy a románság, melyet előnybe helyez az állam nyelvének ismerete, földrajzi közelsége és összeköttetései, háttérbe szorult az idegen az állam nyelvét, a helyi szokásokat nem ismerő, tehát lényegesen kedvezőtlenebb helyzetben lévő magyarokkal szemben? Olyan kérdés ez, amely feltétlenül megérdemli, hogy közelebbi és távolabbi okai közelebbi analízis tárgyává tétessenek.

**Az Athenaeum 60 lejes regényeinek legújabb kötete: Priestley: „A nap hőse”.** A háború utáni angol irodalom legnépszerűbb írója a szerző s legmulatságosabb, legelevenebb, legmaibb alkotása ez a regény, a botesinálta hős és a szépségkirálynő regénye. Sikere lesz, kell hogy sikere legyen! Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az összeg és portóköltéség (10 lej) előzetes beküldése mellett, utánvétellel.

nak, amely a kom- engedélyek meg tárgyalni.  
g fel nem használt ok szerint anullálni  
a kormány gazda- programját akar- a kereskedelmi mér  
alakuló ülését Banktanács  
7. július 17. Teg- alakuló ülését a an kinevezett Leg- Az értekezleten Gr. nk kormányzó el- és tanácsosok jelen  
Dumitrescu kor- felolvasta a meg- majd kérte a je- tole napon belül ges módosító ja s alapszabályaihoz. ügyminiszter vég- szabályokat.  
anca Nationala kor- ott a banktvörvény anács fontos szere- bankszervezetének a hitel kiépítése  
sztitani a terepet kormányzó — az- szág hitelintézetei os alapokon nyug- sten tartja legkö-  
az Újságíróklubban. Újságíróklubban orista fog bemutat- árd, akinek pálya- előtt az Uj Kelet ei származása éne. os márká az ének- kolozsvári fellépése klubnak, Spornér ereplése iránt szo- mutatózik.  
ESZTÖI ETEK  
lhuai. Levelét meg- ére nem alkalmas. egesszük a szüksé-  
zen braink égéről in- mációt evőinktől!  
zek cim- gyzékét éggel éki!  
& Réti Targu-Mures. esti-Brasov

# Milyen következményei lesznek Hitler „tisztogatásának?”

### Ujra elszigetelődött a hitleri Németország Európában. A hitleri rémuralom forradalmasította a német tömegeket

Bécs, július 17. A németországi vérengzés után mindenfelé felvetődik a kérdés, milyen gazdasági és intézményes következménye lesz Hitler véres „tisztogatási” munkájának.

Németország népe jobban és tisztábban lát, mint eddig, ez az egyetlen pozitívum. Látja a nép például, hogy mi volt a „munkaszervezés” célja. Semmiesetre sem az, hogy a munkanélküliek foglalkozáshoz jussanak. Ez csak formája volt annak, hogy a nehézipar képviselői az olcsó munka révén milliárdokat kapjanak ajándékba. Az a mozgalom, amelyet június 30-án letörtek, főleg ezt kifogásolta.

#### Ingeny robot

Voltak hangok, bent a kormányban is, amelyek követelték, hogy a nehézipar nagy kedvezményeit be kell szüntetni. Ennek a hangnak Krosigk pénzügyminiszter adta kifejezést, aki azt követelte, hogy az olcsó nemzeti szocialista munkát korlátozzák kizárólag az utépítésre és az utak javítására. De már ez is sok bizonyos körök számára, akik azt mondják, hogy az autók kiépítése és rendbehozása nagy konkurrenciát jelent a birodalmi vasutaknak.

Igaz, hogy a szükségmunkákkal átmenetileg az állami pénzügyeken könnyítenek és azonnali lehetővé teszik a devizaméreg feljavítását. A harmadik munka alkalom: a városi házak tartozása. Ezt is tervbe vette a nemzeti szocialista párt, ami viszont tisztára a háztulajdonosoknak és egyes ipari szakmáknak használna. A nép olcsó pénzen robotolna azok javára, akik most munkanélküli jövedelmekből élnek.

#### Ujabb nagy munkanélküliség

Mindenesetre számítani kell azzal, hogy a munkanélküliség óriási arányokban meg fog növekedni. De nem bizonyos, hogy ez forradalomra is vezetne. Mert tekintve attól, hogy a kormány nem fogja közölni a munkanélküliek számát, a most elbocsátott munkások, akik Tyssenéknek és Kruppéknak dolgoztak, ugys megoszták az éhséget. A háziurakat, ha nem is kapnak olcsó tatarozást, ki lehet elégtelen adójuk csökkentésével.

A külföldi sajtó egyébként nem sokat bizik egy közeli forradalomban. A bázeli National Zeitung például ezeket írja:

„Ha az ember közelebbről nézi az eseményeket, megállapíthatja, hogy nem is volt szó puccsról, sem felkelésről, mindössze arról, hogy az SA „tisztogatási” munkát végezték. Az azonban nem biztos, hogy Hitler ezen a réven erősebb lesz, mint valaha. Bizonyos körökben kétségtelenül imponál az energiája, de ez a kör már sokkal szűkebb, mint volt tavaly ilyenkor.”

#### A konzervatívok előretörése

Az igazság az, hogy a konzervatívok és a német nemzetek pozíciója jelentősen erősödött, a tömegeket azonban a fejlemények egyre balra sodorták. A második forradalom esirájában el van nyomva ugyan, nem indulhatott meg, de koránt sem lehet állítani azt, hogy elintéződött. A második forradalom elnyomása csak akkor lenne teljes, ha a kormány a tömegek számára megszüntetné a forradalom előkészítésének okait: az általános nyomor és a nagy kilátás-alanságot.

A párizsi lapok egyöntetűen írják, hogy Hitler sem az ő Reichstagja előtt tett kijelentéseivel, sem helyettesének nyilatkozataival nem változtatott azon, hogy a diktatura csödben van. A munkások tömegeit a hitleri esziendő alapjában forradalmasította és csak a bajonetteknek és gépfegyvereknek köszönheti, hogy még nem robbant ki. A kispolgárság elkese- redése semmivel sem csökkent, sőt fokozódott. Hitler tömegbázisa tehát kétség- telenül széjjel van zúzva.

#### Kié a hatalom?

A L'Oeuvre szerint a Reichswehr befolyása és a vezérkar hatalma az utóbbi napokban rendkívül megerősödött és ha bizonyos eltolódás fog jelentkezni a német birodalmi politikában, akkor ennek hatalmi irányítását kétségtelenül a Reichswehr fogja diktálni.

A Matin viszont azt írja, hogy a hatalom Blomberg és Göring között ingadozik. Göring rohamosztagosai és Blomberg Reichswehr katonái lehet hogy össze- fog- nak csapni és abban az esetben a harc- kimenetele nagyon kétséges. Nem lehet

tudni ugyanis, melyik tábor van jobban felszerelve és hogy a tömegek milyen megosztásban állanak az egyik vagy a másik párt oldalára.

#### Hitler csak cégtábla

A Temps viszont azt írja, hogy a német eseményeket nem lehet besorolni sem az ellenforradalmak, sem az állampuccsok, sem pedig egy rendszer elleni felkelésnek a kategóriájához. Egy áz- roham rázta meg az országot, amihez hasonló a történelem nem is ismer ké- ségtelen, hogy a nemzeti szocialista rendszer nagy léket kapott. A politikai

pártok elnyomása eredményezte a június végi eseményeket.

Ilyen állapotok egy pénzügyileg és gazdaságilag leromlott országban beláthatatlan bajokat okozhatnak. A berlini kormány hibái Németországot elszigetelték Európától és ami eddig történt, Hitler mosakodásával együtt, nem nagyon alkalmas arra, hogy Európa népei szolidaritást vállaljanak Németországgal. Ennek következtében Franciaország, Anglia és Itália bizonyára tudni fogják kötelességüket népük megvédeése érdekében.

Az angol lapok tartózkodóbban írnak ugyan, mint a franciák, de az ő közléseikből is kiderül, hogy Hitler már csak cégtábla, az igazi urak Tyssenék és a Reichswehr. A Morningpost újra figyelmezteti az angol kormányt arra, hogy Németország háborus szándékai elleni biztonsági gyűrűt kell teremteni és pedig fegyverkezésekkel és más államokkal való egyezményekkel. Mert csak így lehet elhárítani az egyre közeledő veszedelemet.

## SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

### AZ OPERA MOZGÓ MŰSORA:

Hétfőtől közlikánatra: Két világ szerelmese, főszerpekben: Lawrence Tibbet, az énekesek királya, Lupe Velez. Tempó, zene, tánc, ének és exotikus ritmus teszi felejthetetlenül W. S. Van Dyke ezen mesérművét.

### ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Uj kettős műsor. 2 film egy helyért. I. Fehér törzsfőnök, (Fehér sas). Fősz.: a csodálovos Buck Jones. Premierfilm. Először Kolozsvárt. II. Volt egyszer egy muzsikás. Operettsláger. Szőke Szakáll, Verebes E., Ralph Roberts, Jean Moscopol.

### SELECT-MOZGÓ MŰSORA

Szerda 3, 5, 7 és 9 órakor: A vöröshajú asszony. Rendkívül elegáns rendezésű, érdekes film, főszerepben: Jean Harlow.

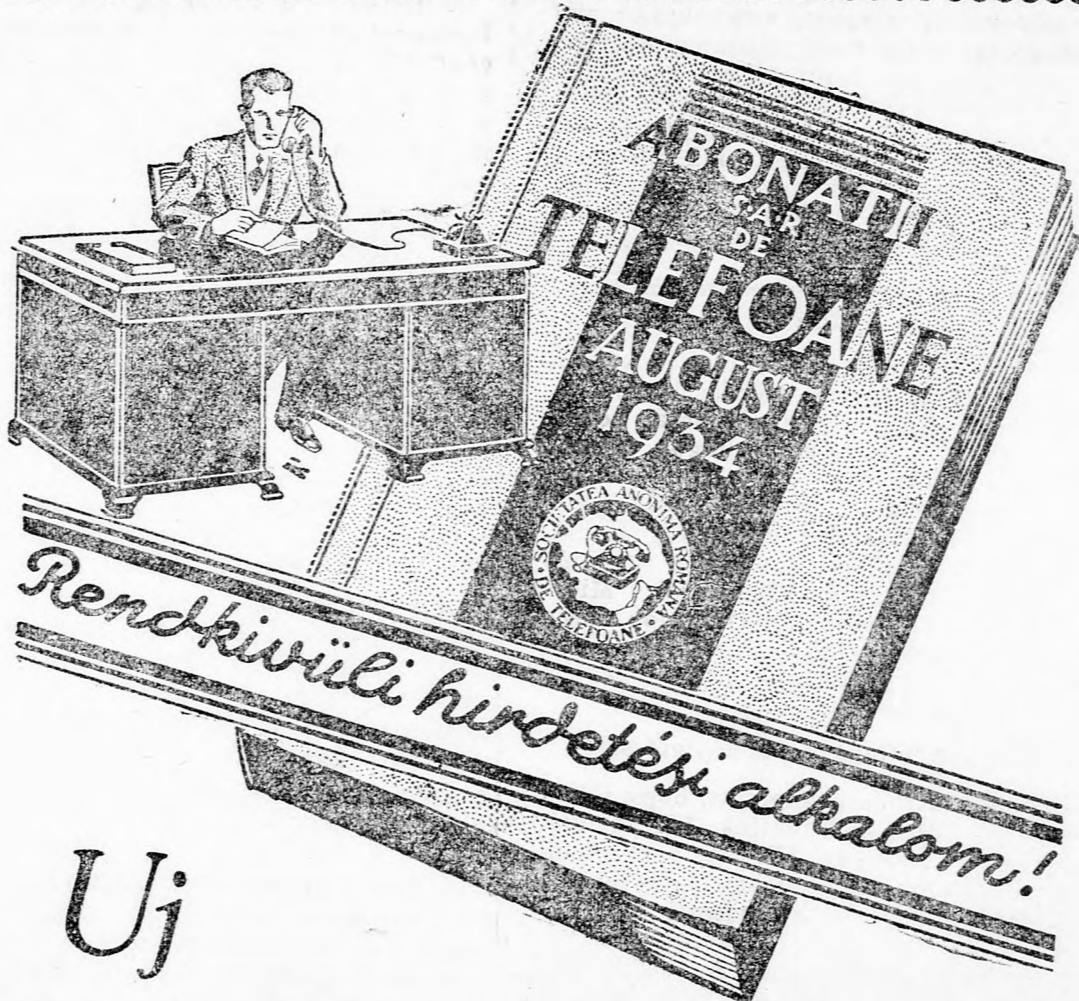
### URANIA-MOZGÓ MŰSORA

Szerda 3, 5, 7 és 9 órakor: Az égből démonai. Egy riportier izgalmas kalandjai, csodás felvételekkel, főszerpekben: Robert Armstrong, Dorothy Wilson.

### ÉPÍTŐMUNKÁS-MOZGÓ MŰSORA:

Szerdán 7 és 9 órakor: Cigánykirály. Romantikus operett. Bravuros táncok és fülbemászó zene. Főszerpekben: Don José Moica és Rosita Moreno.

Sayets, Jelige: „Gyilkosság”. Egy hirdetőiroda titkai: vér, arany, kokain. A 28 lejes detektív sorozatban. Kapható az Uj Kelet könyvostályában az összeg és portóköltség előzetes beklítésével.



# Uj TELEFONKÖNYV

## egész ERDÉLY és a BÁNSÁG számára!

• A Telefon-Társaság elhatározta, hogy egész Erdély és a Bánság számára egy kombinált telefonkönyvet ad ki — amelyet augusztusban oszt szét az előfizetők között.

• Egy intelligens kereskedő és gyáros azonnal felfogja egy ilyen telefonkönyvnek a hirdetési értékét — mert az itt megjelent hirdetést állandóan a legúsdársól- képesebb kö-önség látja. Tudvalevő, hogy mindenütt a telefonelőfizetők a legki- tünőbb vevők.

MEGBIZOTTUNK FEL FOGJA ÖNT KERESNI. FOGADJA SZIVÉSEN Felvilágosításokért forduljon a következő címhez: **J. WALTER THOMPSON COMPANY S. A. R.** B-DUL TACHE IONESCU, 12, BUKAREST

Jön! a Jön:

## Szerencse- malac

július 28-án először a

## Terézköruti Színpadon

zenés, táncos revü. Magyar színre alkalmazta: **BUS FEKETE LÁSZLÓ**

## APRÓ HIRDETÉSEK

Megnyitni költésnél egy apró 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apró hirdetés 20 lej. Aláíráskérésnek 30 szavallat kedvezmény. Apróhirdetéseket díjaz előző ísítendő. Jelíges levelet csak egy tovább- bitunk, ha portóköltsezt mellékelve van.

Kétkarikás főzőkemence sürgősen ol- csón eladó. Schwartz, S.r. Filipescu 7.

Üzlethelyiséget vagy vegyes üzletet ke- resek átvételre. Ajánlatokat „Önállósítás” jelígre a kiadóba kérek.

Megnyitni az első kolozsvári ort. kösu- cukrászüzem. A legizlésebb kivitelű tor- tákat, migonokat, szendvicseket, vala- mint apró süteményeket, eljegyzésekre, es- küvökre, keresztelőkire és egyéb alkal- mákra a legizlésebb kivitelben, a leg- jutányosabb árban készítik. Adler, Str. Londrei (Hosszu u.) 19.

A legizlétebb vegetárius ételek a Schwartz Ignácné vézeése alatt álló „Familia” kóser vegetárius étteremben kaphatók. Cluj, Str. Memorandului 10. hátul az udvarban. Rendkívül olcsó árak. Előnyös abonamafeltételek.

Huszonhatéves zsidó fiatalember, ke- reskedelmi akadémián képzettséggel, fe- leségül venne jó családból való urilányt, kinek hozzátartozói munkakört biztosítka- nának egy dolgozni tudó és akaró fiatal- embernek. Leveleket „Munkakör” jel- ígére a kiadóhivatalba kérek.

Keresek vidékre korrepetitort, ki két- első, egy második és harmadik gimnáz- ista gyermeket vizsgára előkészít. Aján- latokat fizetési igény megjelölésével „Vidékre” jelígre a kiadóba kérek.

12 kvadratos (3x4) gyönyörű valódi perzsaszőnyeg olcsón eladó. Weisz, Sa- guna 7. földsz. balra. Ugyanott szép álló- lámpa eladó.

Kiadó szép butorozott szoba kapumel- leti bejárattal, fürdőszobahasználattal. Cím a kiadóban.

Idősebb izr. árvalány elmenne jobb izr. családhoz gyermekek mellé, háztar- tásban is segédkezne. Szerény igényű, in- kább jó bánásmódra reflektál. Lszák Etelka Oradea, Str. Horia 16.

Konzervatóriumot végzett hegedű- tanárt keresek vidékre 16 éves fiam mellé nyaralás ellenében. Cím a kiadóban.

## TOLEDO

SZABÓ IMRE legujabb regénye. A spanyol zsidók visszatelepítése. — Egy zsidó tereádor hősi élete és halála. — Toledo, a spanyol zsidóság fellegvára. Faladorregény, a könyvpiac szenzációja. Jubileumi kiadás. Ára: 100 lej. Megren- delhető az Uj Kelet könyvostálya utján. Vidéki képviselők kerestetnek.

— Erec Ji Jeruzsálemből...  
— Negyven Galacra jelen...  
— Ismét k...  
Pizsama  
WOJA CIU  
— Bábsz...  
kői szultán...  
rizsból jele...  
bábszínház...  
adást” rend...  
ötéves kifi...  
nap óta at...  
dik. A „fen...  
és a negyv...  
elő. A fog...  
folyt le; a...  
zeti himnus...  
ceg és kísér...  
lő — állva...  
Muly Hass...  
lyetfoglalt...  
dött az elő...  
gyermeksz...  
vendéget és...  
ajándékokat...  
herceg nag...  
dett, ez az...  
annyira fel...  
gatta a szu...  
cát. Az eti...  
sem a herce...  
kozott. Az...  
fehéhez em...  
és gyönyör...  
ban feltüné...  
kert sötány

## HIREK

— Erec Jisráél gyászolja Bialikot. Jeruzsálemből jelentik: A palesztinai zsidó szimfonikus zenekarok összesített orkeszterrel nagyszabású Bialik emlékművet rendeztek a héber egyetem amfiteátrumában. A százhusztagny zenekar Mozart Laermisa rekvemjét és a telavivi opera énekkarával és szolistáival Haydn „Teremtés” oratóriumát játszotta, a palesztinai hivatalos élet kiválóságainak jelenlétében. Wauchope főkörmányzó a palesztinai angol hadsereg parancsnokaival és a polgári hatóságok fejeivel, nagy kísérettel jelent meg az emlékműnyelen, amelyen jelen voltak a Jewish Agency, a Keren Kajemeth, a Keren Hajeszdó és a cionista szervezet ekzekutívájának Jeruzsálemben időző vezetői. A Palesztina Exe cutive nevében Ben Gurion és Josua Gordon, a héber egyetem részéről dr. Iulian Meltzer professzor üdvözlőtek a főkörmányzót. Bialik telavivi temetésének előkészítésére bizottsági alakult. A bizottságban a Jewish Agency részéről Ben Gurion, a Waad Leumi részéről Eliahu Berigne a telavivi városi tanácsból Persitz asszony és az irodalmi társulatok, zene és művészetgyesületek képviselői vesznek részt. — A Keren Kajemeth, a német zsidó segélybizottság és a délafrikai Binjat Haarec közös megegyezéssel elhatározta, hogy Haifa mellett, a Keren Kajemeth tulajdonában lévő Haifa-Bay területen német-zsidó menekültek városát építik fel. Kirját Bialik néven. A beépítendő terület fele béterjes gazdasági ültetvény lesz. A közeli hetekben a területen, mely a Cur Salom földek szomszédságában van, száz ház építését kezdik meg. Az építkezési költségekre kontemp-lát 40 ezer font felét a „Binjat Haarec” jegyzi le, a másik felét vagy a bevándorlók vagy a német zsidók londoni segélybizottsága nyújtja.

— Negyvenkét fokos meleg Galacsn. Galacsról jelentik: Galac városában kánikulai forróság van, Tegnap 42 fok volt a hőség és éjszaka sem enyhült.

— Ismét kommunista per a kolozsvári hadbírósn. Alig múlt el néhány nap azóta, hogy kommunista bűnperben hozott ítéletet a kolozsvári hadbírósn és máris újabb hasonló per került műsorra. Szerdán reggel kezd el a kolozsvári hadbírósn a tavasz folyamán felfedezett kommunista szervezkedés résztvevőinek tárgyalását. Összesen tizenegyet helyeztek vád alá, de csak három van ezek közül leartóztatásban. A leartóztatottak ellen kommunista rópcédula terjesztésért indult eljárás, míg a többiek annyiban kerültek összeütközésbe a törvénnyel, hogy lakásukat adták az előbbi háromnak. A vádlottak nagyobb részt kolozsváriak csak egy van közöttük temesvári lakos.

### Pizzamát, inget

jót olcsón, méret után, csak a készítőnél vehet. Vidékre minálit küldünk

### WOJA Cluj Reg. Ferdinand 65

— Bábszínházi díszelőadás a marokkói szultán 5 éves fia tiszteletére. Párizsból jelentik: A Luxemburg kerti bábszínház igazgatósága „díszelőadás” rendezett a marokkói szultán öt éves kislia tiszteletére, aki néhány nap óta atyjával Párizsban tartózkodik. A „fenség” tiszteletére Ali baba és a negyven rabló történetét adták elő. A fogadtatás szertartásszerűen folyt le; a zenekar a marokkói nemzeti himnuszot játszotta, amelyet a herceg és kísérete — nevelő és felügyelő — állva hallgatott végig. Ezután Mulaj Hassan herceg törökülében benyitott a szobába és megkezdte a díszelőadást. Szünetben egy francia gyermekszínházi üdvözlőte a magas vendégszínházi bábut és más ajándékokat adott neki emlékére. A herceg nagyon barátságosan viselkedett, ez az egyik francia gyermeket annyira felbátorította, hogy megcirógatta a szultán fiának barnabőrű arcát. Az etiketellenes viselkedés ellen sem a herceg, sem kísérete nem tiltakozott. Az előadás végén a herceg fehérez emelt szalutálással elköszönt és gyöngyökkel himzett fehérruhájában feltűntetve keltetett végig a kert sétatányain.

— Gyakran visszatérő székszorulás, rossz emésztés, vastagbélhurut, felfúvódás, oldalfájás, légzési zavar, szivdobogás, fejfájás, fülzúgás, szédülés és lehangoltság esetén a természetes „Ferenc József” keserűvíz gyorsan megélénkíti a gyomor és a belek működését, az emésztést rendbehozza, megszabadítja az embert a kellemetlen érzésektől s tisztá fejét és nyugodta alvást teremt.

— A világ leggyorsabb vonatai — a francia vonatok. Párizsból jelentik: Hosszu távolságon a francia vonatok tartják a gyorsasági rekordot. A Déli Express 500 kilométeres távolságon rekordsebességet ér el, mert percenként egy mérföldet tesz meg, a megállókat is beleszámítva. Párizstól Bordeauxig ez a vonat 362 mérföldet, vagyis 582 kilométert fut be 355 perc alatt, négy közbeeső megállással. Átlagssebessége 1630 méter percnként. Poitiers és Angoulene között 70 mérföldnyi távolságot (121,6 km.) egy óra alatt tesz meg ez az express; ezt a sebességet egyedül a híres angol Cheltenham Flyer mulja felül, de az egész utzakaszt számítva, a francia vonat versenytárs nélkül áll. Egy másik rekordnak a Nancy—Párizs express a birtokosa. Ez a vonat 219 mérföldet (352,3 km.) 216 perc alatt tesz meg és közben 200 mérföldet (321 kilométert) megállás nélkül fut be, 60 mérföldes (96,5 km.) óránkénti átlagssebesség mellett.

— Vasárnap a munkügyi miniszter jelenlétében leplezik le a brassói tanoncotthon. Brassóból jelentik: Brassóban vasárnap leplezik le az új tanoncotthon és egyúttal megtartják a Társadalombiztosító Intézet új székházának alapkövetési ünnepségét. Nistor munkügyi miniszter és Gheorghiu államtitkár is résztvesznek az ünnepségeken.

— Magyarországon feloszlatják az összes félkatonai jellegű alakulatokat. Budapestről jelentik: A Magyar Táviraíró Iroda jelentése szerint a belügyminiszter elhatározta az összes katonai jellegű alakulatok feloszlatását, amelyeket a nemzeti szocialista párt létesített.

— Emésztési gyengeség, vérszegénység, lesoványosodás, sápadtság, mirigybetegek, ekcémák, furunkulusok esetében a természetes „Ferenc József” keserűvíz gyorsan szabályozza a belek annyira fontos működését és a vért biztosan felfrissíti.

— Közgügyiési meghívó. A Munkások Szanatórium Egyesületének vezetősége az Alapszabályok 7. szakasza értelmében 1934. július hó 23-ára, azaz hétfő este 7 órára, Cujon str. Vári 7. szám alá, ezenel összehívja rendes évi közgyűlést a következő napirenddel: 1. Általános erkölcsi és anyagi jelentések. 2. A felmentvény megadása. 3. Új vezetőség választása. 4. Következő évi költségvetés megszavazása. 5. Munkaprogram és ügyviteli szabályzat megállapítása. 6. Indítványok. Csak azok az indítványok lesznek figyelembe vehetőek, amelyek a közgyűlés megtartása előtt három nappal terjesztettek a vezetőség elé. Az egyesület tagjai, valamint az érdeklődőket ezuton hívja meg a Vezetőség.

— Meghalt Szende Pál. Szatmári tudósítónk jelenti: Szende Pál, a magyar Károlyi-kormány volt kereskedelmi minisztere vasárnap hajnalban hosszabb betegség után meghalt Szinerváralján, ahova rokonai látogatására érkezett. Szende Pál a háború végén az összeomlás hónapjaiban került az OMKE politikári állásába a magyar politikai élet porondjára. Azelőtt nevével inkább tudományos körökben lehetett találkozni. Egyik megalapítója volt a Jászfele radikális pártnak és irányító szerepet vállalt a párt tudományos munkájában. A Huszadik Században megjelent szociológiai és közgazdasági cikkei valóságilag eseményei voltak az akkori nehéz és tisztázásra szoruló magyar társadalmi életnek. Vezető tagja volt ezenfelül a budapesti Társadalomtudományi Társulatnak, amely annak idején a legelőkelőbb magyar tudományos testület volt. A rövidéletű Károlyi-kormányban az összeomló pénzügyeket igyekezett megmeneni, de a második forradalom, amely a kommunistákat hozta kormányra, Szende Pált és rendszerét nem vette igénybe. A miniszter emigrált előbb Bécsbe, majd Jugoszláviába. Szűkös viszonyok között cikkei irásával tartotta fenn magát. Az utóbbi időben betegeskedett és rokonaihoz jött Erdélybe, ahol ötvenöt éves korában meghalt.

— Vérnyomáscsökkentés — helyes lélegzéssel. Bécsből jelentik: „Fiatalodjunk meg szabályos lélegzéstétel segítségével!” — ezt a tanácsot adja az emberiségnek a Medizinische Welt című orvosi folyóiratban dr. Tirala egyetemi tanár. A korai elagrást, elbetegedést, a helytelen lélegzést vétellel hozza kapcsolatba ez a tudós. A legtöbb ember rosszul, helytelenül lélegzik, ez pedig magas vérnyomást okoz. Már régen megfigyelték, hogy mennél rosszabbul lélegzik az ember, annál magasabb a vérnyomása. Fuldoklás közben a legmagasabb a vérnyomás. Mindebből az következik, hogy meg kell tanulnunk jól, szabályosan lélegzeni és akkor elmulnak a magas vérnyomás, amely szédülést, állandó fejfájást, szivdobogást, az emlékezet kihagyását, álmatlanságot, idegkimerülést, ingerültséget, tehát tipikus öregedési tüneteket okoz. Tirala tanár azt ajánlja, hogy naponta háromszor ötperces lélegzési gyakorlatokat végezzünk. Néhány hét múlva már mutatkozik az eredmény, a magas vérnyomás megszűnik. Sok esetben 200-as vérnyomást sikerült rövid idő alatt a normális színvonalra csökkenteni a lélegzési gyakorlatok segítségével. Gyakorlat közben olyan mélyen lélegezzünk, mintha a belélegzés után szét akarunk feszíteni egy képzeltbeli övet, mely a derekunkat szorítja. Az egészen mély belélegzés után következik a levegő kieresztése. Csukott szájjal eresszük ki a levegőt és közben zümmögő „uuuuuu” hangot hallassunk. Kezdetben 5—10 másodpercig tartson a kilélegzés, később azonban az „uuuuuu” eltarthat 30—40 másodpercig is. Az orvos nak kell minden esetben előírnia a kilélegzés időtartamát. Ez a mély lélegzés fokozza a vérkeringést, a szervezet nyálkarendszert, a belső égési folyamatot. Ezáltal javítja a vér vegyi összetételét, felleszi az anyagcsere és általában megszűnteti mindazokat az okokat, amelyeknek magas vérnyomás a következménye. A korai előregedés ellen tehát megfelelő lélegzési gyakorlattal is küzdhetünk ez új fellegzés szerint.

— Értékesítés. Tudomásukra hozzuk az érdekelteknek, hogy a Rapid autobusztulajdonosok szindikátusa rövid időn belül egy új kalauzianfolyamot nyit. Az érdekeltek jelentkezzenek az irodában Cal. Regele Carol II. 119. (volt Cal. Dorobantilor) mindennap d. u. 4—6 óra között.

— Dorgálásra ítélték egy falusi bírót. Temesvárról jelentik: A temesvári törvényszék előtt falusi bíró állott vádlotként, aki puskatussal agyba-főbe vert egy paraszt gazdát. A tanak vallomása alapján hathónapi fogházra ítélték a brutális bírót. Az ítélet kihirdetése után a bíró megdorgálta brutális falusi kollégáját.

— Kétévi börtönrre ítélték egy bankigazgatót. Temesvárról jelentik: Ezeótt hat évvel Banca de Credit címen bank működött Temesváron, amelynek igazgatója Mieu Jon ellen egy napon több feljelentés érkezett a betétesek részéről, akik azal vádolták a volt bankigazgatót, hogy hamis garancialevelekkel megkárosította őket. A temesvári törvényszék most foglalkozott az ügyvel és kétévi börtönrre valamint politikai jogvesztésre ítélték Mieu Joant. Mieuval kapcsolatban perbe fogták apját, Mieu Constantint és a két volt tisztviselőjét, de miután beigazoldott, hogy nem vettek részt a hamisításokban, felmentették őket.

— Rövid hírek mindenünnen. Délkináiban rendkívüli hőség pusztít. Tegnap árnyékban 47 Celsius fok volt a meleg, amelynek több ezer ember esett áldozatul. Az egész természet tönkrement. — Felhőszakadások következtében Délengyelországban árvíz pusztít. Zakopane, Tarnow és Novisacz városok víz alatt állnak. A telefonösszekötés és vasúti forgalom megszakadt. Az ár számos hidat is elsodort. Emberéletben is nagy a kár. — Sportlapok közlései szerint: Tilden háromnegyedmillió frankot ajánlott fel az idei wimbledoni győztes Perrynek, ha hagy az amatőrizmussal. Az angol bajnok nem fogadta el az ajánlatot. — Moszkvából jelentés szerint a szovjet Baku közlekedési filmvárost készült létesíteni, amelynek stúdióiban évente több mint 60 filmet gyártának. — Tegnap egy angol sportrepülőgép utasai esőfelhőbe kerülve eltévedtek, nem találták meg a mátyásföldi repülőteret s a Csömöri ut közelében egy kukoricásban földre ereszkedtek. A földetérésnél gépük megsérült s gép két utasa, Pinitridge gyáros és Craf ford mérnök, a gép pilótája megsebesültek. — Vilma holland királynő a rádió mikrofonja előtt köszönetet mondott országának és a gyarmatok népének a férje halála alkalmából megnyilvánult részvételéért és együttérzéséért. — A grazi egyetemien ma megkezdődtek a nyári főiskolai kurzusok nagyszámú külföldi hallgatóság részvételével.

## IRÓK ÉS IRÁSOK

*Herzl sorsdöntő órái*  
Schicksalsstunden eines Führers. Hét kép Herzl életéből. Z. F. Finkelstein novellái. Sawitra-Verlag, Wien

A Herzl minapi 30-ik Jahrestagján látott ez a könyv napvilágot. Hét novellát két bokréta alá nagy halott sírján. Költészet és valóság ölelkeznek benne. A tradicionális adatokat megkapó poézis repkényezi bennük körül.

Az első novella a nagy lelki metamorfózist rajzolja meg, amelyen párizsi tartózkodása idejében, a Dreyfus-affer hatása alatt esett át Herzl. A második a családapa, a férj, a nagysikerű író éjjeli vívódása; mutatja a népvézerrel. A vezéri kötelességek kitépik Herzl a családi körből, elszólják hitvese mellől, meggátolják az irodalmi alkotásban. Családot, irodami babért és érzé már, hogy az életet is fel kell áldoznia népéért. Még sem áll félre. A harmadik novella a Neue Freie Presse és főszerkesztője, az „irgalmatlan Benedikt” kötelekében vergődő Herzl látja meg velünk. A diplomava, a fejedelemekkel tárgyaló Herzl nem volt a maga ura, nem volt független. Egy nagy újság bémunkása volt és hogy megélhessen, hogy fussa a költséges utazásokra, reprezentációkra, végeznie kellett az íróasztal mellett a mindennapos robotot. A negyedik novellának az Uganda-tervvel tusakodó Herzl a hőse. Az ötödik Herzl utolsó tavaszát támasztja fel. A szíve kihagy már, nagybeteg. Mégis egész éjszakákat tölt az íróasztala mellett, nem ki-méli magát. Sietnie kell, kevés munkaalkalma van hátra. — ezzel indokolja önkínzó szorgalmát. Az utolsó előtti novellának a haldokló Herzl, az utolsónak Hans Herzl a hőse. A nagy vezér megtévelyedett kislának lelki összeroppanását, megterését az öngyilkossága előtti utolsó pillanatokban írja meg az erővel elébünk. Szép munka! Zsidó lelkesedés és költői szárnyalás a jellemzője. (g. s.)

## Röntgentanfolyam orvosok részére

Az Orvosi Szemle dr. Herskovits röntgenfőorvos vezetésével augusztusban 4 héten át tartó és a modern diagnosztika minden ágára (tüdő, szív, gyomor, bél, epe, uropoeticus rendszer, csontizület, fog, koponya gerinc, stb.) kiterjedő gyakorlati Röntgentanfolyamot szervezett meg, melynek három gyakorlati előadója, három munkahelyen (Zsidókórház, Charité szana-torium és Herskovits dr. magánlaboratóriuma) és egész napra kiterjedő egészen rendszeres és kidolgozott programja a gyakorlati tanulási lehetőségek aránylagos maximumát biztosíthatja a résztvevőknek.

Az első hét kezdődnek van szánva, míg a további program (3 hét) a továbbképzés céljait szolgálja. A kötött program lehetővé teszi annak megfelelően bármely időben a különböző szakmájú orvos urak bekapcsolódását. Miután a tanfolyamon — éppen a hallgatók érdekében — legfeljebb 12-en vehetnek részt, ezért előjegyzések legkésőbb f. hó 25-ig fogadtnak el. A kurzus további részletei felől megkeresésre készséggel ad meg minden felvilágosítást az Orvosi Szemle szerkesztősége. (Cluj, Str. Iorga 21.)

— Nagymennyiségű robbanóanyagokat szolgáltatnak be az ausztriai rendőrségekn. Bécsből jelentik: Julius 18-án lejár a robbanóanyagok büntetlen beszolgáltatásának határideje. A Reichspost szerint nagymennyiségűt szolgáltatnak be a rendőrségeknél. Ezzel szemben az alsóausztriai Bernsdorfban hat és félkilogram ekrazit fei robbant, de szerencsére az explózió-nál senki sem sebesült meg. A merény letkisértet tettesei ismeretlenek.



a legjobb védő fertőző betegségek ellen

# UJ KELET Legújabb hírek

## Teljesen megbénult az élet Sanfranciskóban az általános sztrájk miatt

A sztrájkorség ébersége éhínséggel fenyegeti a várost. Az ipari nagyüzemekben és közlekedési vállalatoknál a sztrájk általános. Nincs kilátás a sztrájk rövidesen való likvidálására

### Terjedőben van Amerikaszerzte a sztrájk hullám

London, július 17. A husz- és zöldség készletek Sanfranciskóban tegnap teljesen kifogytak. A hatósági vásárlók karhatalmi őrizet mellett közlekedő teherautói még nem tértek vissza a farmokról a várt élelmiszerekkel. Elcsoportjaik bizonyára a mai napon kísérik meg a sztrájköröktől körülzárt városba való bejutást. A városban kezdenek attól tartani, hogy a sztrájk hullám át fog terjedni a farmmerekre is s akkor megoldhatatlan problémává válik a város most is súlyos nehézségekkel küzdő élemezése. A rendbontók a külvárosokban néhány árdrágítónak ismert élelmiszerkereskedő lezárt üzletét feltörték s ki akarták fosztani, de régi konzerveken kívül mást nem igen találtak a csaknem üres polcokon. A nemzetország több helyütt közbeavatkozott s harcot vívott a zavargókkal. Az utcákon sűrűn járnak a karhatalmak páncélosautói és sztagokat szállító tehergépkocsijai. A közüzemek karhatalmi felügyelet alatt működésben vannak. A főpolgármester élelmiszerelosztó bizottságot szervezett de a hatósági beszerzők első szállítmányainak érkezéséig ennek jóformán semmi dolga nincsen.

Az ipari nagyüzemekben és a közlekedési vállalatoknál a sztrájk általános.

Az ezrekre menő benzinkutak szintén üzemen kívül vannak, mert semmi benzin készlet nincs már a városban. A gyéren még mutatkozó magánautókat idegen sietők is megrohanják s felkerekednek a kocsikra, ha irányuk uti céljuknak megfelel. A központi munkások szövetség igyekszik fegyelmelni a munkásságot, hogy visszatartsa a rendbontások elfajulásától.

Délben a kommunisták naggyűlést, amelyeken ezek vettek részt a karhatalom ügyel bajjait szelozlatta.

A halpiacon a vevők között elkésredett versengés folyt. Ma a hal volt főétel Sanfranciskónak. — A sztrájk helyzet kiéleződése folytán tanácsokat s újabb gépfegyverosztásokat indítottak utba a város felé. A new-yorki tőzsdét elárastották eladási megbízásokkal s ez árfolyamhanyatlás sokhoz vezetett.

Újabb jelentés szerint a sztrájk következtében a város élete meg van bénítva. Az autók és villamosok nem közlekednek az üzletek, kávéházak és vendéglők zárva vannak.

1500 munkás szétrombolt egy fűszerkereskedést.

Egy másik munkáscsoport felgyűjtötte a kommunista párt irodájának butorait.

A sztrájkbizottság felszólította a közúti villamosvasutásokat, vegyék fel újabb a munkát. A sztrájk áterjedt Birmingham és San Antonio városok-  
ra is.

William Green amerikai munkásvezér szerint

nincs kilátás rövid időn belül arra, hogy Sanfranciskóban a sztrájk helyzet enyhüljön.

A városba csapattestek érkeznek és amerikai és külföldi újságírók. A főpolgármesteri hivatal az európai világlapok szerkesztősej részéről is állandó telefonostrom alatt áll. A kommunisták és politikai ellenfelek között összeütközés fordult elő. Egyik kerületi kommunista irodát ellenséges csoportok megrohamozták, irattárát kidobálták az utcára s azután baloldali szélsőséges könyvekkel együtt felgyújtották a könyv- és papír máglyarakást. Valószínű, hogy még a mai nap folyamán megnyitják az élelmiszer

szereosztó bizottságok által javaslatba hozott igénylők számára a haditengerészet néhány élelmiszerraktárát, hogy ezzel enyhítsenek a polgári lakosságot fenyegető teljes élelmiszerhiányon.

A sztrájkolók a mai napra megerősítették sztrájkorségeiket a város felé vezető utvonalakon. Harcba készülnek bocsátkozni a hatósági élelmiszer bevásárlók katonai erőktől kísért szállítmányainak kísérő őrségeivel.

Egyidejű jelentés szerint New Yorkban is sztrájk fenyeget a gőzhajóvalalalok alkalmazottai részéről akik új munkaidő és munkadíj megállapítását követelik. Csütörtökön fognak véglegesen dönteni a munkabeszüntetés felől.

## Az olasz sajtó meglepetésszerűen a keleti Locarno mellett és a revízió ellen foglalt állást

Küszöbön a francia-olasz közeledés. Olaszország engedményeket kap Libiában. Feszült a helyzet Franciaország és Lengyelország között

### Kiéleződik a lengyel-cseh viszony

Róma, július 17. Az olasz sajtó váratlanul védelmébe veszi a keleti paktumot és támadja a német sajtó magatartását. A Giornale d'Italia kijelenti, hogy a keleti paktum jelenlegi formájában a locarnói szerződés szellemében készült, amelyet Németország is aláírt saját jószántából és ma is érvényben levőnek tekinti. A keleti paktum megfelel az egyenlőség elvének, amelyek Olaszország politikáját a nemzetközi szerződéseknél irányítják. A Lavoro di Genua kérdezi, mi történik a békeszerződések revíziójával a biztonsi rendszerben, amelyek alapját a status quo képezi.

A lap szerint a regionális szerződések összeegyeztethetők a népszavazási paktum 19.1k szakaszával a revízió illetőleg, ha az aktuálissá válnék.

Egy revízió azonban csak az összesek hozzájárulásával történhetnék és nem lenne megengedhető senkinek sem, hogy azt támadás útján igyekezzen elérni. Nem érkezett el egyébként sem az ideje, hogy a revízió problémáját napirendre tűzzék.

Genf, július 17. A nemzetközi politikában szerepet játszó körökben úgy hírik, hogy a Rómába visszatért de Chambrun francia nagykövet már a napokban fontos tárgyalásokat kezd a francia-olasz viszony megjavítása és Barthou római utjának előkészítése érdekében.

Valószínű, hogy Olaszország engedményeket kap a Libiai határvidéken s rendezni fogják a tuniszi olasz letelepedés kérdését is. Olaszország ez esetben vállalni fogja Berlin rábeszélését a keleti Locarnóhoz való csatlakozást illetően.

Az Oeuvre szerint a különböző fővárosokban folytatott lengyel politikai játékok

megdöbbentette a francia hivatalos köröket.

Már minden lengyel megnyitkozást gyanuval fogadnak Párizsban s azt mérlegelik, érdemes-e továbbra is azon dolgozni, hogy fenntartható legyen az 1921-es szerződéseken alapuló viszony látszata, amely mögött most már jóformán semmi sem húzódik meg. A Peuple azt hangsúlyozza ki, hogy az európai békepolitikát nem lehet Pilsudskitól függetve tenni. Ha Lengyelország folytatja kétértelmű politikai sakkjátszásait, alapjában változtatni kell a két ország közötti viszonyon.

A többi lapok részletesen közlik Barthou külügyminiszter Bayonneban mondott két beszédét, de egyelőre kevés megjegyzést fűznek hozzá.

A Petit Parisien azt hiszi, hogy Barthou beszédeinek nagy hatása lesz a nemzetközi életre.

Barthou nagy ékesszólással mutatott rá az európai kérdésekre és nyílt őszinteséggel jelölte meg a francia politika útját.

A Jour reméli, hogy a lengyel követ kijelentései és Barthouk erre adott válasza

a francia-lengyel viszony megjavulását és Lengyelország „magatartásának” megjavulását jelenti.

Más véleményen van azonban a Peuple, a szakszervezetek lapja, amely a lengyel követ szavaiban nem lát közeledést Franciaországhoz.

Brüsszel, július 17. A Standard szerint Csehszlovákia és Lengyelország között a viszony továbbra is egyre jobban kiéleződik. Ennek oka az, hogy lengyel titkos diplomáciai tárgyalások vannak folyamatban a rutén korridor tervéről s a hírről Prágában is értesültek.

A Chicago Tribune jelenti, hogy az amerikai fémipar fenyegető sztrájkjának elhárítása érdekében sikerült rávenni a munkaadókat 3 és félszázalékos béremelés megadására. Az emelés érvénye kiterjed az Egyesült Államok összes fém munkásaira.

Párizs, július 17. A moszkvai Pravda hosszú tudósítást közöl a sanfranciskói eseményekről és sajnálkozással ad kifejezést afelett, hogy a kommunista párt nem vette kezébe a sztrájkmozgalom irányítását.

Délutáni jelentés szerint a sztrájk továbbra is tart

és megbénítja a gazdasági életet. A város stratégiai pontjain gépfegyverekkel ellátott rendőrsztagok vannak készenlétben azzal az utasítással, hogy fegyvereiket használják szükség esetén.

New Yorkból érkező híradás szerint a sanfranciskói sztrájk következtében a tőzsdei árfolyamok 2—8 ponttal estek.

Legújabb jelentés szerint a sztrájk bizottsággal megegyezés létesült, melynek értelmében a közüzemek munkásai a hónap végéig háborítatlanul véggezhetik munkájukat. A munkások sztrájkbizottsága hozzájárulását adta ahhoz is, hogy 3500 személy élemezését ellátó 19 vendéglő is nyitva tarthasson. Megegyeztek abban is, hogy bizonyos számú teherautó lisztet és tejet hozhasson be a sztrájkörök kordonjait a városba. Ezeket a tehergépkocsikat külön jelzőtáblákkal látják el.

London, július 17. Norman Davis amerikai fészerezési főmegbízott Wilson berni amerikai követet folytatott megbeszélést, aki amitt utazott el állomáshelyéről az angol fővárosba, hogy a főmegbízottal tárgyalást folytasson. Londoni beavatottak körök információi szerint a két amerikai diplomata az aktuális külpolitikai kérdéseket vitatta meg s köztük elsősorban a keleti Locarno tervével kapcsolatosan szükségessé váló tennivalókat.

### Elhalasztották a tengerészeti konferencia előkészítő tárgyalásait

London, július 17. Norman Davis amerikai főmegbízott ma visszautazik Amerikába, tekintettel arra, hogy a japán tengerészeti delegáció őszig nem érkezik Londonba flottakonferencia előkészítése céljából. A japok tokiói jelentései szerint Japán elhatározta flottafejlesztési programjának végrehajtását. Hull amerikai külügyi államtitkár a washingtoni újságírók előtt kijelentette, hogy az amerikai főmegbízott nyomban újra elutazik Európába, mihelyt ennek szüksége fog mutatkozni.

Hivatalos londoni jelentés szerint a tengerészeti konferencia előkészítő tárgyalásait elhalasztották októberig és akkor kezdik meg újból, ha Japán elküldi szakértőit.

Jól bevezetett amerikai autógumi cég aktív és garanciával rendelkező szakmabeli

## képviselőt

keres Kolozsvár és vidékére. Érdeklődni lehet: Lillenthal Sándornál Cluj, Regele Ferdinand 75.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. Nyomda, Cluj, Strada Baron L. Fog 8. Telefon: 9-77.

Cenzurat

Extra post  
plátó in n  
No. 224713—  
16. Telefon:  
Havonta 110  
évre 800, eg  
földre: Hav  
félévre 12, eg  
detések díj  
KELET” az  
asidóság egy  
keink utánn  
rás megjelöl

Papen iga

Az egyik lo  
tesman And  
aki közeli ös  
cherrel, most  
cherrel folyta  
getését.

Schleicher  
rói nyilatkoz  
hirlapírónak.  
„Megtudtam  
miniszterelnök  
ban Papen nek  
lerrel.

Magamhoz  
Mit jelentsen  
ka készül ellen  
„Papen meg  
a szemembe n  
barátságunk  
soha nem kezd  
vagy egy oly  
amelynek te v

Papen, aki  
lerrel, meggyő  
az az elhatáro  
egész Osthilfe  
rozott — hogy  
megakadályozá  
ki az én helyer

A junkerek,  
győztek, kitalá  
ságot, hogy a  
a Reichwehr se  
A többi tud  
cher az angol h  
kozátat.

A The New  
velezője ezzel f  
„Nem vagyok  
és nem osztott  
politikai nézete  
embert, aki me  
megmenteni kor  
A londoni la  
cher meghalt E

A nyelvviso

Hogy erre so  
nem ért senkit  
Nemesak a p  
demokráta apos  
halache is tizen

Meg kell k  
mert a kisebbsé  
többségiek elől,

A nyelvviszsg  
lesztésének és  
lensége.

Ma már korm  
tulicítálja egyr  
ben, hogy a kis  
az állami hivata  
tenni a helyükb

Ez a kormány  
Tehát egyszer  
kalapba a kisel  
és ki húzni a fe  
vagy a pillianat  
get.

Ezt nyelvvisz  
mány.

Hirdessen

Ezer esetben  
vitába a kiseb  
tően a hivatalos  
Itt most nem  
Itt egyszerűen

Hirdessen